

20 Δεκεμβρίου 2004

**ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 11, 12, 16, 17, 18, 19
ΚΑΙ 20 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 178/2002 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ**

**ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΦΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2004	0
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΦΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ</u>	0
<u>ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ</u>	1
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	4
<u>I. ΑΡΘΡΟ 17</u>	6
<u>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</u>	6
I.3.1. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗΣ	8
I.3.2. ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΕΥΘΥΝΩΝ	8
<u>II. ΑΡΘΡΟ 18</u>	10
<u>ΑΝΙΧΝΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ (ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ)</u>	10
II.2. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	11
II.3.1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	12
i) Καλυπτόμενα προϊόντα	12
ii) Καλυπτόμενες επιχειρήσεις	13
iii) Εφαρμογή σε εξαγωγείς τρίτων χωρών (σε συνδυασμό με το άρθρο 11)	13
II.3.2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	14
i) Προσδιορισμός των προμηθευτών και των πελατών από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων	14
ii) Εσωτερική ιχνηλασιμότητα	15
iii) Συστήματα ιχνηλασιμότητας που θεσπίζονται με ειδική νομοθεσία	15
iv) Είδη των στοιχείων που πρέπει να κρατούνται	16
v) Χρόνος αντίδρασης για τη διαπίβαση των στοιχείων ιχνηλασιμότητας	17
vi) Χρόνος τήρησης αρχείου	17
<u>III. ΑΡΘΡΟ 19</u>	19
<u>ΑΠΟΣΥΡΣΗ, ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ</u>	19

<u>ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u>	19
III.1. ΣΚΕΠΤΙΚΟ	20
III.2. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	20
III.3. ΣΥΜΒΟΛΗ/ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ	21
III.3.1. ΆΡΘΡΟ 19 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1	21
i) Υποχρέωση απόσυρσης	21
ii) Προσέγγιση στην πράξη	23
iii) Κοινοποίηση της απόσυρσης στις αρμόδιες αρχές	24
iv) Όροι της κοινοποίησης προς τις αρμόδιες αρχές	25
v) Ανάκληση και ενημέρωση των καταναλωτών	25
vi) Ευθύνη για την εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 1	25
III.3.2. ΆΡΘΡΟ 19 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2	26
III.3.3. ΆΡΘΡΟ 19 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3	26
III.3.4. ΆΡΘΡΟ 19 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4	28
III.3.5. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ (RASFF)	28
<u>IV. ΑΡΘΡΟ 20</u>	29
<u>ΑΠΟΣΥΡΣΗ, ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ</u>	29
<u>ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ</u>	29
IV.2. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	30
IV.3. ΣΥΜΒΟΛΗ / ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ	30
IV.3.1. ΆΡΘΡΟ 20 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1	30
i) Απόσυρση και κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές	30
ii) Καταστροφή	31
iii) Ενημέρωση των χρηστών και ανάκληση	32
IV.3.2. ΆΡΘΡΟ 20 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 2, 3 ΚΑΙ 4	32
ΤΑ ΣΧΟΛΙΑ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ 2, 3 ΚΑΙ 4 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 19 ΙΣΧΥΟΥΝ, ΤΗΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΛΟΓΙΩΝ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ 2, 3 ΚΑΙ 4 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 20.	32
<u>V. ΑΡΘΡΟ 11</u>	33
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ</u>	33
<u>VI. ΑΡΘΡΟ 12</u>	34
<u>ΕΞΑΓΩΓΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ</u>	34
VI.1. ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ	34
VI.2. ΆΡΘΡΟ 12 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1	35

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 28 Ιανουαρίου 2002 εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002¹ (στο εξής «ο κανονισμός»). Ένας από τους στόχους του είναι η καθιέρωση κοινών ορισμών και ο καθορισμός γενικών κατευθυντήριων αρχών και θεμιτών στόχων για τη νομοθεσία τροφίμων, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η προστασία της υγείας σε υψηλά επίπεδα και η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Το κεφάλαιο II του κανονισμού αποσκοπεί στην εναρμόνιση σε κοινοτικό επίπεδο των αρχών (άρθρα 5 έως 10) και των απαιτήσεων (άρθρα 14 έως 21) της γενικής νομοθεσίας για τα τρόφιμα, οι οποίες υφίστανται ήδη στη νομική ιστορία των κρατών μελών, μέσω της θεώρησής τους υπό το πρίσμα της ευρωπαϊκής διάστασης, καθώς και στη διαμόρφωση του βασικού πλαισίου ορισμών, αρχών και απαιτήσεων για τη μελλοντική ευρωπαϊκή νομοθεσία τροφίμων.

Η Γενική Διεύθυνση Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών, ακολουθώντας μια άτυπη εργασιακή πρακτική, συνέστησε ομάδα εργασίας με ειδικούς από τα κράτη μέλη, με την αποστολή να εξετάσει και να συμφωνήσει σε σειρά θεμάτων σχετικά με την εφαρμογή και την ερμηνεία του κανονισμού.

Επιπλέον, για λόγους διαφάνειας, η Επιτροπή παρότρυνε όλα τα ενδιαφέροντα μέρη να συζητήσουν ανοιχτά και σε διάφορα φόρουμ σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού, έτσι ώστε τα κράτη μέλη και οι διάφοροι κοινωνικοοικονομικοί φορείς να μπορέσουν να εκφράσουν τη γνώμη τους. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή διοργάνωσε συνάντηση μεταξύ εκπροσώπων των κρατών μελών, παραγωγών, εκπροσώπων της βιομηχανίας, του εμπορίου και των καταναλωτών, προκειμένου να συζητηθούν θέματα γενικής φύσης σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (η συνάντηση αυτή διεξήχθη στις 19 Απριλίου). Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι τα ζητήματα σχετικά με τη μη συμμόρφωση της νομοθεσίας των κρατών μελών με τον κανονισμό παραμένουν εκτός του πεδίου των εν λόγω εργασιών και θα συνεχίσουν να εξετάζονται σύμφωνα με τις προκαθορισμένες διαδικασίες της Επιτροπής.

Τέλος, η μόνιμη επιτροπή για την τροφική αλυσίδα και την υγεία των ζώων ενέκρινε τα ακόλουθα συμπεράσματα στη συνεδρίασή της στις 20 Δεκεμβρίου 2004 και θεωρεί ότι η χρήσιμη αυτή διαδικασία πρέπει να συνεχιστεί υπό το πρίσμα της εμπειρίας που αποκομίστηκε από την 1η Ιανουαρίου 2005 με την εφαρμογή του κανονισμού. Τα συμπεράσματα αυτά θα κοινοποιηθούν στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ο παρών οδηγός έχει σκοπό να βοηθήσει όλους τους φορείς που αποτελούν μέρος της αλυσίδας των τροφίμων να κατανοήσουν καλύτερα και να εφαρμόσουν σωστά και ομοιόμορφα τον κανονισμό. Ωστόσο, το παρόν έγγραφο δεν διαθέτει επίσημη νομική μορφή και σε περίπτωση διαφωνίας την τελική ευθύνη για την ερμηνεία της νομοθεσίας έχει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

---

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων.

Σημειώνεται επίσης ότι ορισμένα θέματα, που αφορούν μια συγκεκριμένη κατηγορία υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων, έχουν εξεταστεί σε γραπτή θέση της Επιτροπής².

Παρακάτω εξετάζονται τα ακόλουθα ζητήματα:

- Υποχρεώσεις (άρθρο 17).
- Ανιχνευσιμότητα (ιχνηλασιμότητα) (άρθρο 18).
- Απόσυρση, ανάκληση και κοινοποίηση για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (άρθρα 19 και 20) σχετικά με τις απαιτήσεις τροφίμων και ζωοτροφών (άρθρα 14 και 15).
- Εισαγωγές και εξαγωγές (άρθρα 11 και 12).

*

*

*

---

² Γραπτή ερώτηση E-2704/04 του κ. W. Piecyk σχετικά με την εφαρμογή των απαιτήσεων ιχνηλασιμότητας στα φιλανθρωπικά ιδρύματα.

I. ΑΡΘΡΟ 17

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 17

1. Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής μέσα στην επιχείρηση που βρίσκεται υπό τον έλεγχό τους, ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητές τους και επαληθεύουν την ικανοποίηση αυτών των απαιτήσεων.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν τη νομοθεσία για τα τρόφιμα, παρακολουθούν και επαληθεύουν εάν τηρούνται οι σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας αυτής από τους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής.

Για το σκοπό αυτό διατηρούν σύστημα επίσημων ελέγχων και άλλων δραστηριοτήτων όπως αρμόζει στις περιστάσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η δημόσια επικοινωνία σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια και τον κίνδυνο των τροφίμων και των ζωοτροφών, η εποπτεία της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών και άλλες δραστηριότητες παρακολούθησης που καλύπτουν όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν επίσης το σύστημα των κυρώσεων που επιβάλλονται στις παραβιάσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές. Οι εν λόγω κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές.

I.1. Σκεπτικό

- Το εν λόγω άρθρο εντάσσεται στο στόχο του Λευκού Βιβλίου για την Ασφάλεια των Τροφίμων σχετικά με τον καθορισμό των ρόλων που αναλογούν στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και στα ενδιαφερόμενα μέρη όλων των κατηγοριών στην αλυσίδα των τροφίμων και των ζωοτροφών - η οποία στο εξής αναφέρεται ως «τροφική αλυσίδα» (π.χ. γεωργοί, παραγωγοί τροφίμων και ζωοτροφών, εισαγωγείς, μεσάζοντες, διανομείς, δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις τροφοδοσίας ...).
- Με αφετηρία την παραδοχή ότι πλέον αρμόδιοι να διαμορφώσουν ένα ασφαλές σύστημα προμήθευσης τροφίμων/ζωοτροφών και να εγγυηθούν την ασφάλεια των προϊόντων αυτών είναι οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων³, οι τελευταίοι βαρύνονται με **την πρωταρχική νομική ευθύνη** για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία για τα τρόφιμα⁴ και ιδίως την ασφάλεια των τροφίμων.

I.2. Συνέπειες

- Το άρθρο 17 παράγραφος 1 επιβάλλει στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων την υποχρέωση να συμμετέχουν ενεργώς στην εφαρμογή των απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και να επαληθεύουν εάν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις αυτές. Η γενική αυτή απαίτηση συνδέεται στενά με άλλες απαιτήσεις που προβλέπονται βάσει ειδικής νομοθεσίας (π.χ. εφαρμογή του HACCP στον τομέα της υγιεινής των τροφίμων).
- Συνεπώς, το άρθρο 17 παράγραφος 1 συνεπάγεται ότι οι επιχειρήσεις είναι υπεύθυνες για τις δραστηριότητες που εκτελούνται υπό τον έλεγχό τους σύμφωνα με τους κλασικούς κανόνες ευθύνης, δηλ. ότι ο καθένας είναι υπόλογος για τα γεγονότα και τις ενέργειες που λαμβάνουν χώρα υπό τον έλεγχό του. Το άρθρο 17 παράγραφος 1 ενοποιεί την απαίτηση αυτή στην κοινοτική έννομη τάξη όσον αφορά τον τομέα της νομοθεσίας για τα τρόφιμα (όχι μόνο της νομοθεσίας για την ασφάλεια των τροφίμων αλλά και για άλλα θέματα τροφίμων) και, κατά συνέπεια, απαγορεύει στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν σε εθνικό επίπεδο νομικές διατάξεις που μπορεί να απαλλάσσουν τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων από την τήρηση της εν λόγω υποχρέωσης.
- Παρότι η απαίτηση που ορίζεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1 έχει άμεση ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2005, η ευθύνη των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων πρέπει στην πράξη να απορρέει από την παραβίαση συγκεκριμένων απαιτήσεων της νομοθεσίας τροφίμων (και όχι από παραβίαση των κανόνων αστικής και ποινικής ευθύνης που μπορεί να ισχύουν στην εθνική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους). Οι διαδικασίες απόδοσης ευθυνών δεν θα βασίζονται στο άρθρο 17, αλλά σε νομική βάση της εθνικής έννομης τάξης και στη συγκεκριμένη παραβίαση της νομοθεσίας.

³ Για την κατανόηση του παρόντος εγγράφου, ο όρος «υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων» καλύπτει τους υπευθύνους επιχειρήσεων τόσο τροφίμων όσο και ζωοτροφών.

⁴ Για την κατανόηση του παρόντος εγγράφου, ο όρος «νομοθεσία για τα τρόφιμα» καλύπτει τόσο τη νομοθεσία για τα τρόφιμα όσο και τη νομοθεσία για τις ζωοτροφές. Επίσης, ο όρος «ασφάλεια των τροφίμων» καλύπτει την ασφάλεια τόσο των ζωοτροφών όσο και των τροφίμων.

- Το άρθρο 17 παράγραφος 2 ορίζει τη γενική υποχρέωση των αρμόδιων αρχών στα κράτη μέλη να παρακολουθούν και να ελέγχουν τη συνολική και αποτελεσματική τήρηση των απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα σε όλα τα στάδια της τροφικής αλυσίδας.

I.3. Συμβολή/αντίκτυπος

I.3.1. Γενική συμμόρφωση και απαίτηση επαλήθευσης

- Από την 1η Ιανουαρίου 2005 ο κανόνας αυτός αποτελεί γενική απαίτηση που ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη και σε όλους τους τομείς της νομοθεσίας τροφίμων.
- Η ενοποίηση της απαίτησης αυτής αναμένεται να εξαλείψει διαφορές που έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία φραγμών και στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων.
- Η εν λόγω απαίτηση λαμβάνει πλήρως υπόψη το θεμελιώδη ρόλο που διαδραματίζουν οι επιχειρήσεις τροφίμων στην πολιτική **«από το αγρόκτημα στο τραπέζι»**, καλύπτοντας όλους τους τομείς της τροφικής αλυσίδας, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων.

I.3.2. Καταμερισμός ευθυνών

- Το άρθρο 17 αποσκοπεί:
  - στον καθορισμό των ευθυνών που αναλογούν στους υπευθύνους επιχειρήσεων και στο διαχωρισμό των εν λόγω ευθυνών από τις ευθύνες που βαρύνουν τα κράτη μέλη και
  - στην επέκταση, σε όλους τους τομείς της νομοθεσίας τροφίμων, της αρχής βάσει της οποίας η πρωταρχική ευθύνη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία τροφίμων, και ιδίως των διατάξεων για την ασφάλεια των τροφίμων, ανήκει στις επιχειρήσεις τροφίμων.
- Το εν λόγω άρθρο δεν εισάγει κοινοτικό καθεστώς για τη ρύθμιση του καταμερισμού ευθυνών μεταξύ των διαφόρων παραγόντων στην τροφική αλυσίδα. Ο καθορισμός των γεγονότων και των συνθηκών βάσει των οποίων ένας υπεύθυνος φέρει ποινικές και/ή αστικές ευθύνες αποτελεί πολύπλοκο ζήτημα, που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη δομή των διαφόρων εθνικών νομικών συστημάτων.
- Πρέπει να σημειωθεί ότι στις όποιες συζητήσεις για θέματα ευθύνης πρέπει να συνεκτιμάται ότι οι συναλλαγές παραγωγών, παρασκευαστών και διανομέων γίνονται ολοένα και πιο πολύπλοκες. Συνέπεια του φαινομένου αυτού είναι ότι, για παράδειγμα, σε ορισμένες περιπτώσεις οι αρχικοί παραγωγοί υπέχουν συμβατικές υποχρεώσεις για τους παρασκευαστές ή τους διανομείς σχετικά με την τήρηση προδιαγραφών ποιότητας και/ή ασφάλειας. Οι διανομείς προωθούν όλο και περισσότερο προϊόντα τρίτων με τη δική τους επωνυμία και διαδραματίζουν κύριο ρόλο στη σύλληψη και το σχεδιασμό των προϊόντων αυτών.

Συνεπώς, η νέα αυτή κατάσταση πρέπει να οδηγεί στην ενίσχυση της κοινής ευθύνης κατά μήκος της τροφικής αλυσίδας και όχι στη διασπορά των επιμέρους ευθυνών. Παρόλα αυτά, ο κάθε κρίκος της τροφικής αλυσίδας οφείλει να λαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας τροφίμων στο πλαίσιο των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει, μέσω της εφαρμογής αρχών τύπου HACCP και άλλων παρόμοιων μηχανισμών.

Όταν ένα προϊόν δεν ικανοποιεί τις απαιτήσεις της νομοθεσίας τροφίμων, πρέπει να εξετάζονται οι ευθύνες που βαρύνουν τον κάθε κρίκο και να εκτιμάται κατά πόσο αυτός τήρησε επαρκώς τις υποχρεώσεις που του αναλογούν.

*

*

*

II. ΑΡΘΡΟ 18

ΑΝΙΧΝΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ (ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ)⁵

Αιτιολογική σκέψη 28

Η πείρα έχει δείξει ότι η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς των τροφίμων και των ζωοτροφών μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο, όταν είναι αδύνατο να ανιχνευθεί η προέλευση των τροφίμων και των ζωοτροφών. Είναι συνεπώς ανάγκη να καθιερωθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα ανιχνευσιμότητας εντός των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών, ώστε να μπορούν να πραγματοποιούνται αποσύρσεις προϊόντων, ακριβείς και με συγκεκριμένο στόχο, ή να δίνονται ακριβείς και στοχοθετημένες πληροφορίες στους καταναλωτές ή το ελεγκτικό προσωπικό. Έτσι, θα αποφευχθούν οι πιθανότητες δημιουργίας άσκοπων γενικότερων δυσλειτουργιών στις περιπτώσεις εμφάνισης προβλημάτων που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων.

Αιτιολογική σκέψη 29

Είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι οι επιχειρήσεις τροφίμων ή ζωοτροφών, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγέων, μπορούν να προσδιορίσουν τουλάχιστον την επιχείρηση από την οποία έχει προέλθει το τρόφιμο, η ζωοτροφή ή η ουσία που μπορεί να ενσωματωθεί σε ένα τρόφιμο ή ζωοτροφή, ώστε να εξασφαλιστεί ότι, κατόπιν έρευνας, η ανιχνευσιμότητα διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια.

Άρθρο 3 σημείο 15

«Ανιχνευσιμότητα»: η δυνατότητα ανίχνευσης και παρακολούθησης τροφίμων, ζωοτροφών, ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων ή ουσιών που πρόκειται ή αναμένεται να ενσωματωθούν σε τρόφιμα ή σε ζωοτροφές σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής τους.

Άρθρο 18

1. Η ανιχνευσιμότητα των τροφίμων, των ζωοτροφών, των ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων και οποιασδήποτε άλλης ουσίας που προορίζεται για ενσωμάτωση σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται ότι θα ενσωματωθεί σε αυτά, διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής.

2. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών είναι σε θέση να αναγνωρίζουν κάθε πρόσωπο από το οποίο έχουν προμηθευτεί ένα τρόφιμο, μια ζωοτροφή, ένα ζώο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή τροφίμων ή οποιαδήποτε άλλη ουσία που προορίζεται για ενσωμάτωση σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται ότι θα ενσωματωθεί σε αυτά. Για το σκοπό αυτό οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων εγκαθιδρύουν συστήματα και διαδικασίες που καθιστούν τις πληροφορίες αυτές διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές, εάν αυτές το ζητήσουν.

⁵ Σ.τ.μ: Στον κανονισμό αριθ. 178/2002 ο όρος «traceability» είχε αποδοθεί ως «ανιχνευσιμότητα». Για λόγους ορολογικής αναπροσαρμογής, στον παρόντα οδηγό χρησιμοποιείται ο ορθότερος όρος, σύμφωνα με τα νεότερα δεδομένα, «ιχνηλασιμότητα».

3. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών εγκαθιδρύουν συστήματα και διαδικασίες για την αναγνώριση των άλλων επιχειρήσεων στις οποίες προμηθεύουν τα προϊόντα τους. Αυτές οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές, εάν αυτές το ζητήσουν.

4. Τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές που διατίθενται ή ενδέχεται να διατεθούν στην αγορά της Κοινότητας πρέπει να φέρουν κατάλληλη επισήμανση ή σήμα αναγνώρισης ώστε να διευκολύνεται η ανιχνευσιμότητά τους, μέσω κατάλληλων εγγράφων ή πληροφοριών, σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις των ειδικότερων διατάξεων.

5. Οι διατάξεις για την εφαρμογή των απαιτήσεων του παρόντος άρθρου όσον αφορά συγκεκριμένους τομείς είναι δυνατό να θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 58 παράγραφος 2.

II.1. Σκεπτικό

Οι πρόσφατες κρίσεις σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων (ΣΕΒ και κρίση της διοξίνης) απέδειξαν ότι ο προσδιορισμός της προέλευσης των ζωοτροφών και των τροφίμων έχει πρωτεύουσα σημασία για την προστασία των καταναλωτών. Συγκεκριμένα, η ιχνηλασιμότητα διευκολύνει την απόσυρση των τροφίμων και επιτρέπει τη στοχοθετημένη και ακριβή ενημέρωση των καταναλωτών για τα προϊόντα που εγκυμονούν κινδύνους. Η ιχνηλασιμότητα δεν εγγυάται από μόνη της την ασφάλεια των προϊόντων. Αποτελεί εργαλείο διαχείρισης του κινδύνου, που πρέπει να χρησιμοποιείται για να συμβάλλει στην ανάσχεση προβλημάτων σχετικών με την ασφάλεια των τροφίμων.

- Η ιχνηλασιμότητα αποσκοπεί σε διάφορους στόχους, όπως είναι η ασφάλεια των τροφίμων, το δίκαιο εμπόριο μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων και η αξιοπιστία των πληροφοριών που διατίθενται στους καταναλωτές. Ο κανονισμός εισάγει την απαίτηση ιχνηλασιμότητας σε συνδυασμό με το στόχο της ασφάλειας των τροφίμων και της απόσυρσης από την αγορά μη ασφαλών τροφίμων/ζωοτροφών.
- Στόχος της ιχνηλασιμότητας είναι να εξασφαλίσει την εκτέλεση αποσύρσεων ή ανακλήσεων, με ακρίβεια και συγκεκριμένους στόχους, την παροχή κατάλληλων πληροφοριών στους καταναλωτές και στους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων, την αξιολόγηση του κινδύνου από τις ελεγκτικές αρχές και την αποφυγή γενικότερης διατάραξης του εμπορίου.

II.2. Συνέπειες

- Το άρθρο 18 απαιτεί από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων:
  - να είναι σε θέση να προσδιορίζουν από ποιον και σε ποιον έγινε η προμήθεια ενός προϊόντος·
  - να διαθέτουν συστήματα και διαδικασίες για την παροχή των σχετικών πληροφοριών στις αρμόδιες αρχές κατόπιν αίτησής τους.

Η απαίτηση βασίζεται στην προσέγγιση «ένα βήμα πίσω»-«ένα βήμα μπροστά», σύμφωνα με την οποία οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων οφείλουν:

- να διαθέτουν ένα σύστημα που να τους επιτρέπει να εξακριβώνουν ποιος (-οι) είναι ο (οι) άμεσος (-οι) πελάτης (-ες) των προϊόντων τους·
- να είναι σε θέση να συνδέουν προμηθευτές με προϊόντα (ποια προϊόντα προέρχονται από ποιους προμηθευτές)·
- να είναι σε θέση να συνδέουν πελάτες με προϊόντα (ποιοι πελάτες προμηθεύτηκαν ποια προϊόντα). Ωστόσο, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων δεν οφείλουν να προσδιορίζουν τους άμεσους πελάτες, όταν αυτοί είναι οι τελικοί καταναλωτές.

II.3. Συμβολή/αντίκτυπος

- Παρότι η έννοια της ιχνηλασιμότητας δεν αποτελεί νεοφανή έννοια για την τροφική αλυσίδα, για πρώτη φορά κοινοτικό νομικό έγγραφο οριζόντιας ισχύος θεσπίζει ρητά την υποχρέωση όλων των επιχειρήσεων τροφίμων να γνωρίζουν τους προμηθευτές τους και τους άμεσους παραλήπτες των τροφίμων/ζωοτροφών που παράγουν. Το άρθρο 18, κατά συνέπεια, ορίζει μια νέα γενική υποχρέωση για τους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων.
- Η διατύπωση του άρθρου 18 δίνει έμφαση στο σκοπό και στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα του και όχι στον καθορισμό του τρόπου επίτευξης του αποτελέσματος αυτού.

Με την επιφύλαξη ειδικών απαιτήσεων, η γενική αυτή προσέγγιση παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία στις επιχειρήσεις κατά την εφαρμογή της παραπάνω απαίτησης. Αναμένεται έτσι να συμβάλει στη μείωση του κόστους συμμόρφωσης. Η προσέγγιση αυτή προϋποθέτει όμως ότι τόσο οι επιχειρήσεις τροφίμων όσο και οι ελεγκτικές αρχές θα δραστηριοποιηθούν για την αποτελεσματική εφαρμογή της. Η προϋπόθεση αυτή μπορεί να παρουσιάσει ορισμένες δυσκολίες, οι οποίες όμως μπορούν να περιοριστούν με τη σύνταξη κωδικών δεοντολογίας για τους εν λόγω κλάδους.

II.3.1. Πεδίο εφαρμογής της απαίτησης ιχνηλασιμότητας

i) Καλυπτόμενα προϊόντα

- Η διατύπωση του εν λόγω άρθρου και συγκεκριμένα της φράσης «*οποιαδήποτε άλλη ουσία που προορίζεται για ενσωμάτωση σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται ότι θα ενσωματωθεί σε αυτά*» δεν σημαίνει ότι τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα, τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τα λιπάσματα μπορεί να υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της απαίτησης αυτής. Πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένα από τα προϊόντα αυτά διέπονται από ειδικούς κανονισμούς ή οδηγίες που μπορεί να επιβάλλουν ακόμα πιο αυστηρές απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας.
- Οι καλυπτόμενες ουσίες είναι οι ουσίες που προορίζονται για «ενσωμάτωση» σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται να ενσωματωθούν σε αυτά κατά την παραγωγή, την παρασκευή ή την επεξεργασία τους. Στην περίπτωση αυτή υπάγονται, για παράδειγμα, όλα τα είδη συστατικών τροφίμων και ζωοτροφών,

συμπεριλαμβανομένων των σπόρων, όταν ενσωματώνονται σε ζωοτροφές ή τρόφιμα. Οι σπόροι όμως εξαιρούνται, όταν χρησιμοποιούνται ως σπόροι προς καλλιέργεια.

- Παρομοίως, τα υλικά συσκευασίας δεν αποτελούν μέρος των τροφίμων, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2, και δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 18 παρά την πιθανή μετανάστευση συστατικών τους στα τρόφιμα. Η ιχνηλασιμότητα των υλικών συσκευασίας τροφίμων καλύπτεται από ειδικούς κανόνες που εκδόθηκαν στις 27 Οκτωβρίου 2004⁶.
- Επιπλέον, ο νέος κανονισμός για την υγιεινή των τροφίμων (ΕΚ) αριθ. 852/2004 και ο προσεχής κανονισμός για την υγιεινή των ζωοτροφών αναμένεται να δημιουργήσουν έναν σύνδεσμο, από την 1η Ιανουαρίου 2006, μεταξύ των τροφίμων/ζωοτροφών, αφενός, και των κτηνιατρικών φαρμάκων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αφετέρου. Θα καλυφθεί έτσι το κενό αυτό, καθώς οι αγρότες θα υποχρεούνται να τηρούν αρχεία για τα προϊόντα αυτά.

ii) Καλυπτόμενες επιχειρήσεις

- Το άρθρο 18 του κανονισμού αφορά τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων σε όλα τα στάδια της τροφικής αλυσίδας, από την πρωτογενή παραγωγή (παραγωγικά ζώα, συγκομιδές) και τη μεταποίηση των τροφίμων/ζωοτροφών έως τη διανομή τους. Εδώ συγκαταλέγονται τα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Ωστόσο, τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των κοινωφελών ιδρυμάτων και των αγαθοεργών δραστηριοτήτων τους κατά την επιβολή της εν λόγω απαίτησης καθώς και τυχόν κυρώσεων.
- Το άρθρο 3 σημεία 2 και 5 ορίζει τις επιχειρήσεις τροφίμων/ή ζωοτροφών ως «κάθε επιχείρηση... η οποία ασκεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες που συνδέονται με οιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής των τροφίμων/ζωοτροφών». Οι επιχειρήσεις μεταφοράς και αποθήκευσης, που συμμετέχουν στη διανομή των τροφίμων/ζωοτροφών, υπάγονται στον ορισμό αυτό και υποχρεούνται να συμμορφώνονται με το άρθρο 18.
- Όταν στις δραστηριότητες των επιχειρήσεων τροφίμων περιλαμβάνεται η μεταφορά, τότε το σύνολο των δραστηριοτήτων τους πρέπει να συμμορφώνεται με τις διατάξεις του άρθρου 18. Η μονάδα μεταφοράς μιας επιχείρησης μπορεί να αρκείται στην τήρηση αρχείου με τα προϊόντα που προμηθεύει η επιχείρηση στους πελάτες της, εφόσον άλλες μονάδες της επιχείρησης κρατούν αρχείο των προϊόντων που προμηθεύεται η επιχείρηση.
- Οι κατασκευαστές κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων και γεωργικών πρώτων υλών (όπως είναι οι σπόροι) δεν υπάγονται στις απαιτήσεις του άρθρου 18.

iii) Εφαρμογή σε εξαγωγείς τρίτων χωρών (σε συνδυασμό με το άρθρο 11)

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1935/2004 της 27ης Οκτωβρίου 2004, ΕΕ L 338 της 13.11.2004, σ.4.

- Οι διατάξεις περί ιχνηλασιμότητας του κανονισμού δεν έχουν εξωεδαφική ισχύ εκτός της ΕΕ. Η απαίτηση αυτή διέπει όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής στην ΕΕ, δηλ. από τον εισαγωγέα έως τον έμπορο λιανικής.
- Το άρθρο 11 δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι επεκτείνει την απαίτηση ιχνηλασιμότητας στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων σε τρίτες χώρες. Βάσει του άρθρου 11 τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εισάγονται στην Κοινότητα πρέπει να ικανοποιούν τις σχετικές απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας τροφίμων.
- Οι επιχειρήσεις εξαγωγής που εδρεύουν σε εμπορικούς εταίρους της ΕΕ δεν υπέχουν τη νομική υποχρέωση να ικανοποιούν την απαίτηση ιχνηλασιμότητας που ισχύει εντός της ΕΕ (εκτός εάν τα προϊόντά τους υπάγονται σε ειδικές διμερείς συμφωνίες για ορισμένους ευαίσθητους τομείς ή εάν διέπονται από ειδικές νομικές διατάξεις της ΕΕ, όπως για παράδειγμα στον τομέα της κτηνοτροφίας).
- Ο στόχος του άρθρου 18 επιτυγχάνεται, διότι η απαίτηση αυτή αποτελεί υποχρέωση και του εισαγωγέα. Εφόσον ο κοινοτικός εισαγωγέας είναι σε θέση να προσδιορίσει ποιος ήταν ο εξαγωγέας ενός προϊόντος από κάποια τρίτη χώρα, θεωρείται ότι η απαίτηση και ο στόχος του άρθρου 18 ικανοποιούνται.
- Αποτελεί κοινή πρακτική ορισμένων υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων στην ΕΕ να ζητούν από τους εμπορικούς εταίρους τους να τηρούν τις απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας, ακόμα και πέρα από την αρχή «ένα βήμα πίσω – ένα βήμα μπροστά». Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι παρόμοιες ρυθμίσεις συγκαταλέγονται μεταξύ των συμβατικών όρων που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις τροφίμων και δεν αποτελούν απαιτήσεις που επιβάλλει ο κανονισμός.

II.3.2. Εφαρμογή της απαίτησης ιχνηλασιμότητας

i) Προσδιορισμός των προμηθευτών και των πελατών από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων

- Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων πρέπει να είναι σε θέση να προσδιορίζουν οποιοδήποτε «πρόσωπο» από το οποίο προμηθεύτηκαν τρόφιμα ή πρώτες ύλες. Το πρόσωπο αυτό μπορεί να είναι φυσικό (για παράδειγμα, κυνηγοί ή συλλέκτες μανιταριών) ή νομικό. Η αιτιολογική σκέψη 29 διαλαμβάνει ότι οι επιχειρήσεις τροφίμων πρέπει να μπορούν να προσδιορίζουν τουλάχιστον την επιχείρηση από την οποία προήλθαν το τρόφιμο, η ζωοτροφή ή η ουσία που μπορεί να ενσωματωθεί σε τρόφιμα ή ζωοτροφές.

Πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο όρος «προμήθεια» δεν πρέπει να ερμηνεύεται απλώς και μόνον ως η φυσική παράδοση των τροφίμων/ζωοτροφών ή των παραγωγικών ζώων (π.χ. οδηγοί φορτηγών που εργάζονται). Ο εν λόγω κανόνας δεν αποσκοπεί στον προσδιορισμό του ονόματος του φυσικού προσώπου που εκτελεί την παράδοση και κάτι τέτοιο δεν επαρκεί για να εξασφαλιστεί η ιχνηλασιμότητα σε όλη τη τροφική αλυσίδα.

- Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων οφείλουν να προσδιορίζουν μόνον τις άλλες επιχειρήσεις (νομικές οντότητες) στις οποίες παρέχουν τα προϊόντα τους (εκτός από τους τελικούς καταναλωτές). Σε περίπτωση εμπορικής συναλλαγής μεταξύ

λιανοπωλητών, όπως είναι ένας διανομέας και ένα εστιατόριο, επίσης εφαρμόζεται η απαίτηση ιχνηλασιμότητας.

ii) Εσωτερική ιχνηλασιμότητα

- Σύμφωνα με το σκεπτικό του άρθρου 18, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων οφείλουν να εφαρμόζουν την αρχή της ιχνηλασιμότητας μέχρι ενός βαθμού και στο εσωτερικό των επιχειρήσεών τους. Το άρθρο 18 πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 28, η οποία προβλέπει ένα **ολοκληρωμένο σύστημα ιχνηλασιμότητας εντός των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών, ώστε να μπορούν να πραγματοποιούνται αποσύρσεις προϊόντων, ακριβείς και με συγκεκριμένο στόχο**, ... Έτσι, θα αποφευχθούν οι πιθανότητες δημιουργίας **άσκοπων γενικότερων δυσλειτουργιών στις περιπτώσεις εμφάνισης προβλημάτων που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων**.
- Η εφαρμογή ενός συστήματος εσωτερικής ιχνηλασιμότητας θα ωφελήσει τους υπευθύνους επιχειρήσεων, καθώς θα επιτρέψει την πραγματοποίηση αποσύρσεων με μεγαλύτερη ακρίβεια και με πιο συγκεκριμένους στόχους. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων θα μπορούν έτσι να εξοικονομούν χρόνο σε περίπτωση απόσυρσης και να αποφεύγουν άσκοπες γενικότερες διαταράξεις.
- Με την επιφύλαξη λεπτομερέστερων κανόνων, ο κανονισμός δεν υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να συνδέουν (εφαρμόζοντας τη λεγόμενη εσωτερική ιχνηλασιμότητα) τα εισερχόμενα με τα εξερχόμενα προϊόντα. Επίσης, δεν επιβάλλεται η τήρηση αρχείων σχετικά με το χωρισμό και το συνδυασμό των παρτίδων εντός της επιχείρησης για την παραγωγή συγκεκριμένων προϊόντων ή για τη σύσταση νέων παρτίδων.
- Με λίγα λόγια, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων πρέπει να ενθαρρύνονται να αναπτύξουν συστήματα εσωτερικής ιχνηλασιμότητας σε συνάρτηση με τη φύση των δραστηριοτήτων τους (μεταποίηση τροφίμων, αποθήκευση, διανομή κ.λπ.). Εναπόκειται στους υπευθύνους των επιχειρήσεων να αποφασίζουν πόσο λεπτομερής θα είναι η ιχνηλασιμότητα στο εσωτερικό μιας επιχείρησης τροφίμων ανάλογα με τη φύση και το μέγεθος της.

iii) Συστήματα ιχνηλασιμότητας που θεσπίζονται με ειδική νομοθεσία

Πέρα από τις ειδικές νομοθετικές διατάξεις που, σύμφωνα με το πνεύμα του άρθρου 18, θεσπίζουν κανόνες ιχνηλασιμότητας για ορισμένους τομείς/προϊόντα με στόχο την ασφάλεια των τροφίμων, έχει εκδοθεί μια σειρά ειδικών κανονισμών που θεσπίζουν πρότυπα για την προώθηση των πωλήσεων και την ποιότητα ορισμένων προϊόντων. Οι κανονισμοί αυτοί, που συχνά αποσκοπούν στην προώθηση του δίκαιου εμπορίου, περιέχουν διατάξεις σχετικές με την ταυτοποίηση των προϊόντων, τη διαβίβαση των εγγράφων που συνοδεύουν τις συναλλαγές, την τήρηση αρχείου κ.λπ.

Όλα τα άλλα συστήματα ταυτοποίησης προϊόντων, που έχουν συσταθεί βάσει ειδικών διατάξεων, μπορούν να χρησιμεύσουν για να ικανοποιηθεί η απαίτηση του άρθρου 18, εφόσον επιτρέπουν τον προσδιορισμό των προμηθευτών και των άμεσων παραληπτών των προϊόντων σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής.

Ωστόσο, οι απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας του εν λόγω κανονισμού αποτελούν γενικές απαιτήσεις και, κατά συνέπεια, πρέπει να τηρούνται πάντοτε. Για να εξακριβωθεί ο βαθμός στον οποίο οι διατάξεις ιχνηλασιμότητας σε συγκεκριμένους τομείς ήδη πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 18, οι διατάξεις αυτές πρέπει να αναλύονται λεπτομερώς.

iv) Είδη των στοιχείων που πρέπει να κρατούνται

Το άρθρο 18 δεν διευκρινίζει τα είδη των στοιχείων που οφείλουν να κρατούν οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών. Τα στοιχεία που πρέπει να κρατούνται για λόγους ιχνηλασιμότητας καθορίζονται με βάση τα χαρακτηριστικά του κάθε συστήματος ιχνηλασιμότητας.

Ωστόσο, προκειμένου να εκπληρώνεται ο στόχος του άρθρου 18, κρίνεται απαραίτητη η καταχώριση των ακόλουθων στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να καταχωρίζονται σε 2 κατηγορίες ανάλογα με το βαθμό προτεραιότητάς τους.

Η πρώτη κατηγορία στοιχείων περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που διαβιβάζονται στις αρμόδιες αρχές σε όλες τις περιπτώσεις:

- Επωνυμία και διεύθυνση του προμηθευτή, είδος των προϊόντων που προμήθευσε.
- Επωνυμία και διεύθυνση του πελάτη, είδος των προϊόντων που παραδόθηκαν στον πελάτη.
- Ημερομηνία της συναλλαγής / παράδοσης.

Η καταχώριση της ημερομηνίας συναλλαγής / παράδοσης απορρέει απευθείας από την καταχώριση των δύο άλλων στοιχείων. Όταν μια επιχείρηση τροφίμων προμηθεύεται επανειλημμένα τον ίδιο τύπο προϊόντων, η απαίτηση ιχνηλασιμότητας δεν εκπληρώνεται με απλώς και μόνον με την καταχώριση της επωνυμίας του προμηθευτή και της φύσης των προϊόντων.

- Η δεύτερη κατηγορία στοιχείων περιλαμβάνει πρόσθετα στοιχεία, των οποίων η καταγραφή συνιστάται θερμά:

- Όγκος ή ποσότητα
- Αριθμός παρτίδας, εάν υπάρχει.
- Λεπτομερέστερη περιγραφή του προϊόντος (προϊόντα προσυσκευασμένα ή χύδην, ποικιλία φρούτων/λαχανικών, ακατέργαστα ή μεταποιημένα προϊόντα).

Τα στοιχεία που καταγράφονται πρέπει να επιλέγονται σε συνάρτηση με τη δραστηριότητα της επιχείρησης τροφίμων (φύση και μέγεθος της επιχείρησης) και με τα χαρακτηριστικά του συστήματος ιχνηλασιμότητας.

Οι κρίσεις με τα τρόφιμα στο παρελθόν απέδειξαν ότι η ιχνηλάτηση της εμπορικής ροής των προϊόντων (με τιμολόγια στο επίπεδο της εταιρείας) δεν ήταν επαρκής για την παρακολούθηση της φυσικής ροής τους. Συνεπώς, έχει ιδιαίτερη σημασία το σύστημα ιχνηλασιμότητας της κάθε επιχείρησης τροφίμων / ζωοτροφών να σχεδιάζεται έτσι ώστε να παρακολουθείται η φυσική ροή των προϊόντων: η χρήση δελτίων παράδοσης (ή η καταχώριση της διεύθυνσης των μονάδων παραγωγής) κρίνεται ότι εξασφαλίζει αποτελεσματικότερα την ιχνηλασιμότητα των προϊόντων.

v) Χρόνος αντίδρασης για τη διαβίβαση των στοιχείων ιχνηλασιμότητας

- Σύμφωνα με το άρθρο 18 οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών υποχρεούνται να διαθέτουν συστήματα και διαδικασίες για τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων τους. Παρότι το άρθρο δεν περιέχει λεπτομέρειες σχετικά με τα συστήματα αυτά, η χρήση των όρων «συστήματα» και «διαδικασίες» συνεπάγεται την ύπαρξη ενός δομημένου μηχανισμού που επιτρέπει τη διαβίβαση των απαιτούμενων στοιχείων στις αρμόδιες αρχές κατόπιν αίτησής των τελευταίων.
- Ο σημαντικότερος παράγοντας για τη λειτουργία ενός επιτυχούς συστήματος ιχνηλασιμότητας, το οποίο να ικανοποιεί τον επιδιωκόμενο στόχο σύμφωνα με την περιγραφή της αιτιολογικής σκέψης 28, είναι ο χρόνος που απαιτείται για την ταχεία και ακριβή διαβίβαση στοιχείων. Καθυστερήσεις στη διαβίβαση των σημαντικών αυτών στοιχείων κρίνεται ότι παρεμποδίζουν την ταχεία αντίδραση σε περίπτωση κρίσης.
- Τα ελάχιστα στοιχεία που υπάγονται στην πρώτη κατηγορία, όπως ορίστηκε παραπάνω, διατίθενται αμέσως στις αρμόδιες αρχές.
- Τα στοιχεία που ανήκουν στη δεύτερη κατηγορία διατίθενται μόλις αυτό είναι ευλόγως δυνατό, εντός δέουσας προθεσμίας ανάλογα με τις περιστάσεις.

vi) Χρόνος τήρησης αρχείου

Το άρθρο 18 δεν ορίζει ελάχιστη περίοδο τήρησης αρχείου. Γενικά, τα εμπορικά έγγραφα φυλάσσονται συνήθως για πενταετή περίοδο λόγω των φορολογικών ελέγχων. Η 5ετής αυτή περίοδος, εφόσον ξεκινά από την ημερομηνία παρασκευής ή παράδοσης για το αρχείο ιχνηλασιμότητας⁷, κρίνεται ότι ικανοποιεί το στόχο του άρθρου 18.

Παρόλα αυτά, σε ορισμένες περιπτώσεις ο κοινός αυτός κανόνας πρέπει να προσαρμόζεται:

- Για προϊόντα⁸ χωρίς συγκεκριμένη διάρκεια ζωής ισχύει ο γενικός κανόνας των 5 ετών.

- Για προϊόντα με διάρκεια ζωής άνω των 5 ετών, πρέπει να φυλάσσεται αρχείο για περίοδο ίση με τη διάρκεια ζωής συν 6 μήνες.

- Για ιδιαίτερα ευαλλοίωτα προϊόντα, που φέρουν «ημερομηνία λήξης» μικρότερη των 3 μηνών ή που δεν φέρουν συγκεκριμένη ημερομηνία⁹ και τα οποία προορίζονται κυρίως για τον τελικό καταναλωτή, πρέπει να φυλάσσεται αρχείο για περίοδο 6 μηνών μετά την ημερομηνία παραγωγής ή παράδοσης.

Τέλος, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι, πέρα από τις διατάξεις ιχνηλασιμότητας του άρθρου 18 του κανονισμού, πολλές επιχειρήσεις τροφίμων υπάγονται σε ειδικότερες απαιτήσεις

⁷ Πιο συγκεκριμένα για το αρχείο που ανήκει στην πρώτη κατηγορία πληροφοριών, όπως ορίζεται στο σημείο II. 3.2. iv)

⁸ Προϊόντα όπως ο οίνος.

⁹ Προϊόντα όπως φρούτα, λαχανικά και προϊόντα που δεν έχουν προσσκευαστεί.

σχετικές με την τήρηση αρχείου (είδος των στοιχείων που πρέπει να καταχωρίζονται και χρόνος καταχώρισης). Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να εξασφαλίζουν την συμμόρφωση των ανωτέρω επιχειρήσεων με τους εν λόγω κανόνες.

*

*   *

ΙΙΙ. ΑΡΘΡΟ 19

ΑΠΟΣΥΡΣΗ, ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Άρθρο 19

1. Εάν ένας υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων κρίνει ή έχει λόγους να πιστεύει ότι ένα τρόφιμο που έχει εισαγάγει, παραγάγει, μεταποιήσει, παρασκευάσει ή διανείμει, δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις για την ασφάλεια των τροφίμων, ξεκινά αμέσως διαδικασίες για την απόσυρση του εν λόγω τροφίμου από την αγορά εφόσον το τρόφιμο απομακρύνθηκε από τον άμεσο έλεγχο αυτού του αρχικού υπευθύνου επιχείρησης τροφίμων και ενημερώνει σχετικά τις αρμόδιες αρχές. Όταν το προϊόν ενδέχεται να έχει φθάσει στους καταναλωτές, ο υπεύθυνος ενημερώνει τους καταναλωτές με αποτελεσματικότητα και ακρίβεια για τους λόγους της απόσυρσής του και, εάν αυτό είναι αναγκαίο, ανακαλεί από τους καταναλωτές προϊόντα που τους έχει ήδη προμηθεύσει, όταν τα υπόλοιπα μέτρα δεν επαρκούν για την επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας.

2. Ο υπεύθυνος μιας επιχείρησης τροφίμων, ο οποίος έχει την ευθύνη για δραστηριότητες λιανικού εμπορίου ή διανομής, με τις οποίες δεν επηρεάζεται η συσκευασία, η επισήμανση, η ασφάλεια ή η ακεραιότητα των τροφίμων, ξεκινά, εντός των ορίων των δραστηριοτήτων του, διαδικασίες για την απόσυρση από την αγορά προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ασφάλειας των τροφίμων και προσπαθεί να συμβάλει στην ασφάλεια των τροφίμων μεταδίδοντας τις σχετικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την ανίχνευση ενός τροφίμου και συνεργαζόμενος με τους παραγωγούς, μεταποιητές, παρασκευαστές ή/και τις αρμόδιες αρχές όσον αφορά τα μέτρα που αυτοί λαμβάνουν.

3. Ο υπεύθυνος μιας επιχείρησης τροφίμων ενημερώνει αμέσως τις αρμόδιες αρχές εάν κρίνει ή έχει λόγους να πιστεύει ότι ένα τρόφιμο το οποίο διέθεσε στην αγορά ενδέχεται να είναι επιβλαβές για την υγεία του ανθρώπου. Ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για τα μέτρα που λαμβάνει προκειμένου να αποτρέψει τους κινδύνους για τον τελικό καταναλωτή, και δεν εμποδίζει ούτε αποθαρρύνει οποιοδήποτε πρόσωπο να συνεργαστεί, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τη νομική πρακτική, με τις αρμόδιες αρχές, όταν τούτο μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αποφυγή, τη μείωση ή την εξάλειψη κινδύνου προερχόμενου από τρόφιμο.

4. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποφυγή ή τη μείωση των κινδύνων που προκαλεί ένα τρόφιμο, το οποίο αυτοί προμηθεύουν ή έχουν προμηθεύσει.

III.1. Σκεπτικό

- Οι υποχρεώσεις του άρθρου 19 αποσκοπούν στον περιορισμό ή την εξάλειψη των κινδύνων από τη διάθεση στην αγορά μη ασφαλών τροφίμων, καθώς και στην πρόληψη, περιορισμό ή εξάλειψη των κινδύνων από τη διάθεση στην αγορά τροφίμων που μπορεί να είναι επιβλαβή για την υγεία.
- Η έκταση των υποχρεώσεων που έχουν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων σχετικά με την απόσυρση (ή την ανάκληση) και την κοινοποίηση μη ασφαλών τροφίμων συναρτάται με τις γενικές απαιτήσεις ασφάλειας που ορίζονται στο άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 178/2002.
- Για να διασφαλιστεί η αναλογικότητα των ενεργειών για τον περιορισμό ή την εξάλειψη ενός κινδύνου, είναι σημαντικό να χρησιμοποιούνται τα σωστά κριτήρια για την εφαρμογή της έννοιας των μη ασφαλών τροφίμων, δεδομένου ότι η απόσυρση και η ανάκληση πρέπει να εφαρμόζονται μόνον όταν επιβάλλεται η άμεση λήψη παρόμοιων μέτρων για την εξάλειψη ενός κινδύνου.
- Η ενημέρωση των αρμόδιων αρχών από τους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την εποπτεία της αγοράς, διότι επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να παρακολουθούν κατά πόσο οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους από τρόφιμα που διατίθενται στην αγορά, καθώς και για να επιβάλλουν ή για να λαμβάνουν πρόσθετα μέτρα, εάν αυτό κρίνεται αναγκαίο για την αποφυγή κινδύνων.

III.2. Συνέπειες

- Το άρθρο 19 επιβάλλει από την 1η Ιανουαρίου 2005 συγκεκριμένες υποχρεώσεις στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων. Οι τελευταίοι υποχρεούνται να αποσύρουν από την αγορά τρόφιμα που δεν πληρούν τις απαιτήσεις ασφάλειας των τροφίμων και να κοινοποιούν την απόσυρση αυτή στις αρμόδιες αρχές. Όταν τα προϊόντα αυτά ενδέχεται να έχουν φτάσει στους καταναλωτές, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων πρέπει να τους ενημερώνουν σχετικά και, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο, να ανακαλούν τα εν λόγω προϊόντα από τους καταναλωτές που τα έχουν ήδη προμηθευτεί.
- Το άρθρο 19 θεσπίζει την απαραίτητη συνεργασία μεταξύ των υπευθύνων στην τροφική αλυσίδα, ώστε να εξασφαλίζεται η απόσυρση των μη ασφαλών τροφίμων από την αγορά.
- Το άρθρο 19 επιβάλλει την ειδική υποχρέωση για τον υπεύθυνο μιας επιχείρησης τροφίμων να ενημερώνει αμέσως τις αρμόδιες αρχές, εάν κρίνει ή έχει λόγους να πιστεύει ότι τρόφιμα τα οποία διέθεσε στην αγορά ενδέχεται να είναι επιβλαβή για την υγεία του ανθρώπου.
- Το άρθρο καθιερώνει τη γενική υποχρέωση συνεργασίας των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων με τις αρμόδιες αρχές σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποφυγή ή τον περιορισμό των κινδύνων από ένα τρόφιμο, το οποίο αυτοί προμηθεύουν ή έχουν προμηθεύσει.

III.3. Συμβολή/αντίκτυπος

III.3.1. Άρθρο 19 παράγραφος 1

i) Υποχρέωση απόσυρσης

Το άρθρο 19 παράγραφος 1 επιβάλλει στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων την ειδική υποχρέωση να αποσύρουν από την αγορά τρόφιμα που δεν πληρούν τις απαιτήσεις ασφάλειας των τροφίμων και να κοινοποιούν την απόσυρση αυτή στις αρμόδιες αρχές.

Όσον αφορά τον ορισμό της απόσυρσης, μπορεί να γίνει μνεία στο σχετικό ορισμό της οδηγίας 2001/95/EK για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων, που ορίζει την απόσυρση ως «κάθε μέτρο με στόχο να εμποδιστεί η διανομή, η έκθεση και η προσφορά επικίνδυνου προϊόντος στους καταναλωτές».

Πρέπει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο του άρθρου 19:

- η απόσυρση από την αγορά μπορεί να πραγματοποιηθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της τροφικής αλυσίδας και όχι μόνον κατά την παράδοση στον τελικό καταναλωτή.
- η υποχρέωση κοινοποίησης της απόσυρσης στις αρμόδιες αρχές αποτελεί συνέπεια της υποχρέωσης απόσυρσης.
- η υποχρέωση απόσυρσης από την αγορά ισχύει εφόσον ικανοποιούνται σωρευτικά τα εξής δύο κριτήρια:

- **Πρώτο κριτήριο για την πραγματοποίηση απόσυρσης: ο υπεύθυνος της επιχείρησης κρίνει ότι τα προς απόσυρση τρόφιμα δεν πληρούν τις απαιτήσεις ασφάλειας των τροφίμων**

Το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 178/2002 καθορίζει την προσέγγιση που πρέπει να ακολουθείται για παρόμοιες εκτιμήσεις.

Οι παράγραφοι 2, 3, 4 και 5 ορίζουν τα γενικά κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για να κριθεί ένα τρόφιμο ως μη ασφαλές.

- Το άρθρο 14 παράγραφος 2 ορίζει ότι τα τρόφιμα θεωρούνται ως μη ασφαλή, όταν εκτιμάται ότι είναι επιβλαβή για την υγεία ή ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση.
- Το άρθρο 14 παράγραφος 3 ορίζει ότι, για να χαρακτηριστεί ένα τρόφιμο ως μη ασφαλές, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κανονικές συνθήκες χρήσης του τροφίμου από τους καταναλωτές σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής του, καθώς και οι πληροφορίες που παρέχονται στον καταναλωτή.

- Το άρθρο 14 παράγραφοι 4 και 5 ορίζει ότι, για να χαρακτηριστεί ένα τρόφιμο ως επιβλαβές για την υγεία ή ακατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένα κριτήρια.

Συγκεκριμένα, το άρθρο 14 παράγραφοι 7 και 9 ορίζει ότι τα τρόφιμα που συμμορφώνονται με ειδικές κοινοτικές διατάξεις για την ασφάλεια των εν λόγω τροφίμων (ή, εν απουσία τους, με ειδικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας) θεωρούνται ασφαλή.

Τέλος, η διατύπωση του άρθρου 14 παράγραφος 8, παρότι πρέπει να εκλαμβάνεται στο πλαίσιο της δράσης που αναλαμβάνουν οι αρμόδιες αρχές, επιβεβαιώνει ότι, παρά τη συμμόρφωση ενός τροφίμου με τις ισχύουσες ειδικές διατάξεις, το τρόφιμο αυτό μπορεί να κριθεί ως μη ασφαλές.

➤ **Δεύτερο κριτήριο για την πραγματοποίηση απόσυρσης: ένα τρόφιμο¹⁰ κυκλοφορεί στην αγορά και απομακρύνθηκε από τον άμεσο έλεγχο της αρχικής επιχείρησης τροφίμων**

Το κριτήριο αυτό απορρέει από τη διατύπωση του άρθρου 19 παράγραφος 1 «απόσυρση από την αγορά», που υπονοεί ότι το εν λόγω τρόφιμο διατέθηκε στην αγορά. Επιπλέον, το άρθρο 19 παράγραφος 1 ορίζει ότι το τρόφιμο αποσύρεται μόνον εφόσον απομακρύνθηκε από τον άμεσο έλεγχο του αρχικού υπευθύνου.

Συνεπώς, το πεδίο εφαρμογής της απόσυρσης που προβλέπεται στο πλαίσιο του άρθρου 19 παράγραφος 1 δεν αφορά ενέργειες απόσυρσης πριν από τη διάθεση στην αγορά ενός προϊόντος. Επιπλέον, οι αποσύρσεις προϊόντων που δεν απομακρύνθηκαν από τον άμεσο έλεγχο του υπευθύνου δεν αποτελούν αποσύρσεις κατά την έννοια του άρθρου 19 παράγραφος 1.

Η διατύπωση «απομακρύνθηκε από τον άμεσο έλεγχο του αρχικού υπευθύνου» τονίζει ότι, όταν οι υπεύθυνοι της επιχείρησης τροφίμων έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τη μη συμμόρφωση με δικά τους μέσα, χωρίς να ζητήσουν/απαιτήσουν τη συνεργασία άλλων επιχειρήσεων, δεν συντρέχουν λόγοι για την εφαρμογή των υποχρεώσεων του άρθρου 19 παράγραφος 1. Οι λέξεις «του αρχικού υπευθύνου επιχείρησης» έχουν ιδιαίτερη σημασία. Σημαίνουν ότι το τρόφιμο έφυγε, για παράδειγμα, από τη μονάδα μεταποίησης και βρίσκεται στα χέρια άλλου υπευθύνου επιχείρησης (αλλαγή σταδίου εντός της τροφικής αλυσίδας).

Το πεδίο εφαρμογής των αποσύρσεων βάσει του ορισμού στο άρθρο 19 παράγραφος 1 δεν περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της απόσυρσης που μπορούν να αποφασίσουν οι αρμόδιες αρχές. Οι τελευταίες μπορούν να ζητήσουν από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων να αποσύρουν ένα τρόφιμο που βρίσκεται υπό τον άμεσο έλεγχό τους, εφόσον η λήψη παρόμοιων μέτρων είναι δικαιολογημένη.

Το πεδίο εφαρμογής της απόσυρσης βάσει του ορισμού στο άρθρο 19 παράγραφος 1 ισχύει με την επιφύλαξη της νομικής υποχρέωσης που έχουν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων να εξασφαλίζουν, εντός των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται υπό τον έλεγχό τους, ότι τα τρόφιμα ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας τροφίμων (π.χ. προαναφερθέν άρθρο 17 παράγραφος 1).

---

¹⁰ Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του κανονισμού αριθ. 178/2002

ii) Προσέγγιση στην πράξη

Στο πλαίσιο της προσέγγισης που προβλέπεται στο άρθρο 14 πρέπει να εξεταστούν δύο είδη περιπτώσεων:

- Ένα τρόφιμο δεν συμμορφώνεται με τις ειδικές κοινοτικές (ή εθνικές) διατάξεις για την ασφάλειά του:

Ένα τρόφιμο που συμμορφώνεται με τις ειδικές κοινοτικές (ή εθνικές) διατάξεις για την ασφάλειά του θεωρείται ασφαλές σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 7 και 9.

Όταν το τρόφιμο δεν συμμορφώνεται με τις ειδικές κοινοτικές (ή εν απουσία τους εθνικές) διατάξεις για την ασφάλειά του, μπορεί να θεωρηθεί ότι το τρόφιμο δεν είναι ασφαλές. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα γενικά κριτήρια που ορίζονται στις παραγράφους 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 14.

Τα κριτήρια αυτά είναι γενικά και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την κάθε περίπτωση. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω κριτήρια πρέπει να εφαρμόζονται υπό το πρίσμα της ειδικής νομοθεσίας για το συγκεκριμένο τρόφιμο.

Για παράδειγμα, το άρθρο 14 παράγραφος 3 ορίζει ότι, για να καθοριστεί εάν ένα τρόφιμο είναι μη ασφαλές, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κανονικές συνθήκες χρήσης του τροφίμου από τους καταναλωτές σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής του. Το γενικό αυτό κριτήριο πρέπει να εφαρμόζεται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία.

Ειδικές νομοθετικές διατάξεις προβλέπουν, για παράδειγμα, διαφορετικά επίπεδα ασφάλειας ανάλογα με τον προορισμό του τροφίμου¹¹ (τρόφιμα που προορίζονται για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση και τρόφιμα που δεν προορίζονται για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση αλλά για δευτερογενή επεξεργασία). Οι ειδικές αυτές νομοθετικές διατάξεις συχνά ορίζουν πρόσθετες απαιτήσεις που εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα που δεν προορίζονται για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση δεν παρέχονται σε τελικούς καταναλωτές ή δεν χρησιμοποιούνται ως συστατικά πριν από δευτερογενή επεξεργασία. Οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να τηρούνται.

Ίσως χρειαστεί να εξεταστούν ορισμένα θέματα πρακτικής φύσης, όπως το κατά πόσο είναι ικανοποιητικός ο βαθμός αντιπροσωπευτικότητας των δειγμάτων ή η ευαισθησία των αναλυτικών μεθόδων.

Η εθνική νομοθεσία ή η έκδοση κατευθυντήριων γραμμών μπορούν επίσης να συμβάλλουν στο να κριθεί κατά πόσο ένα τρόφιμο είναι ασφαλές ή όχι (ορισμένες εθνικές νομοθετικές διατάξεις περιλαμβάνουν ιδίως διατάξεις για τα τρόφιμα που είναι επιβλαβή για την υγεία ή

---

¹¹ Το άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 466/2001 για τον καθορισμό μέγιστων τιμών ανοχής για ορισμένες προσμείξεις στα τρόφιμα ορίζει ότι «τα αράπικα φιστίκια, οι καρποί με κέλυφος και οι ξηροί καρποί που δεν είναι σύμφωνοι με τις μέγιστες τιμές ανοχής που καθορίζονται στο σημείο 2.1.1.1. του παραρτήματος I και τα σιτηρά που δεν είναι σύμφωνα με τις μέγιστες τιμές ανοχής που καθορίζονται στο σημείο 2.1.2.1. μπορούν να τεθούν σε κυκλοφορία, υπό τον όρο ότι τα προϊόντα αυτά: α) δεν προορίζονται για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση ή για χρήση ως συστατικά των τροφίμων· β) είναι σύμφωνα με τις μέγιστες τιμές ανοχής που καθορίζονται στο σημείο 2.1.1.2. του παραρτήματος I και στο σημείο 2.1.1.3 του παραρτήματος I για τους καρπούς με κέλυφος και τους ξηρούς καρπούς· γ) υπόκεινται σε μεταγενέστερη επεξεργασία διαλογής... δ) σημαίνονται, επιδεικνύοντας σαφώς τον προορισμό τους, με τη συμπερίληψη της ένδειξης "προϊόν, προοριζόμενο να υποστεί υποχρεωτικά επεξεργασία διαλογής ή άλλες φυσικές μεθόδους προκειμένου να μειωθεί το επίπεδο μόλυνσης αφλατοξινών πριν από κάθε ανθρώπινη κατανάλωση ή κάθε χρήση ως συστατικό των τροφίμων"».

ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση). Η εθνική αυτή νομοθεσία ή οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να συμμορφώνονται με το άρθρο 14 ή με την νομοθεσία της ΕΕ ανά τομέα, εφόσον η νομοθεσία αυτή περιέχει ορισμό του μη ασφαλούς τροφίμου¹². Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι σκοπός του άρθρου 14 είναι η θέσπιση απαιτήσεων για την ασφάλεια των τροφίμων, οι διατάξεις αυτές περιορίζονται στον εντοπισμό των περιπτώσεων στις οποίες το εν λόγω τρόφιμο παρουσιάζει άμεσο ή έμμεσο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.

Για το τμήμα αυτό κρίνεται ότι απαιτείται η διεξαγωγή περαιτέρω συζητήσεων και ενδεχομένως η αναθεώρησή του υπό το πρίσμα της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί.

- Ένα τρόφιμο συμμορφώνεται με τις ειδικές κοινοτικές (ή, εν απουσία τους, τις εθνικές) διατάξεις σχετικά με την ασφάλειά του, αλλά εξαιτίας ορισμένων λόγων κρίνεται ως μη ασφαλές

Σε περίπτωση που ο υπεύθυνος επιχείρησης θεωρεί ή έχει λόγους να πιστεύει ότι ένα τρόφιμο είναι μη ασφαλές, παρά τη συμμόρφωσή του με τις ειδικές κοινοτικές (ή εν απουσία τους τις εθνικές) διατάξεις σχετικά με την ασφάλειά του, αποσύρει επίσης το εν λόγω τρόφιμο από την αγορά.

Παρόμοιες περιπτώσεις μπορεί να προκύψουν λόγω συμπτωματικής (ή εσκεμμένης) επιμόλυνσης που δεν προβλέπεται στη νομοθεσία. Για παράδειγμα, όταν ο υπεύθυνος επιχείρησης έχει λόγους να πιστεύει ότι, βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, το τρόφιμο που διέθεσε στην αγορά προκαλεί τροφική δηλητηρίαση ή άλλες βλάβες στην υγεία των καταναλωτών, αποσύρει το εν λόγω τρόφιμο.

Στην παραπάνω κατηγορία εμπίπτει η παρουσία ξένων σωμάτων σε τρόφιμα (π.χ. γυαλιά, μέταλλα). Η περίπτωση αυτή δεν προβλέπεται ρητά στην υφιστάμενη νομοθεσία, αλλά το τρόφιμο θεωρείται ως μη ασφαλές.

Παρόμοιες περιπτώσεις μπορεί να παρουσιαστούν, όταν προκύψουν νέα επιστημονικά στοιχεία για μια ουσία που έχει λάβει νομοθετική έγκριση. Οι περιπτώσεις αυτές, που ορισμένες φορές χαρακτηρίζονται από υψηλό ποσοστό αβεβαιότητας εμπίπτουν στην πράξη στην κατάσταση που διέπει το άρθρο 19 παράγραφος 3.

iii) Κοινοποίηση της απόσυρσης στις αρμόδιες αρχές

Όταν ένας υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων αποσύρει ένα τρόφιμο σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1, κοινοποιεί την εν λόγω απόσυρση στις αρχές που έχουν την αρμοδιότητα εποπτείας της επιχείρησής του. Η εθνική αρχή αποφασίζει εάν θα ενεργοποιήσει το σύστημα

---

¹² Για παράδειγμα, το άρθρο 5 του κανονισμού αριθ. 2377/90 σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικής διαδικασίας για τον καθορισμό ανώτατων ορίων καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης ορίζει ότι οι ουσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV είναι ουσίες για τις οποίες δεν είναι δυνατό να καθοριστει ανώτατο όριο καταλοίπων, επειδή τα κατάλοιπα των εν λόγω ουσιών, **ανεξάρτητα από το όριό τους, αποτελούν κίνδυνο για την υγεία των καταναλωτών**. Επιπλέον, η τρέχουσα συζήτηση για τον καθορισμό κοινοτικών μικροβιολογικών κριτηρίων εξετάζει δύο δέσμες κριτηρίων για την ασφάλεια των τροφίμων. Ένα από τα κριτήρια αυτά, «το κριτήριο ασφάλειας των τροφίμων», ορίζεται ως το κριτήριο που καθορίζει την ασφάλεια και την αποδοχή ενός προϊόντος ή μιας παρτίδας τροφίμων για όσα προϊόντα είναι έτοιμα να διατεθούν στην αγορά ή ήδη βρίσκονται σε αυτή. Καθορίζει ανώτατο όριο πάνω από το οποίο ένα προϊόν ή μια παρτίδα τροφίμων κρίνεται ως «μη ασφαλής».

έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF) σύμφωνα με το σημείο III.3.v), εάν αυτό εφαρμόζεται.

Είναι χρήσιμο να τονιστεί ότι, όταν ένας υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων αποσύρει από την τροφική αλυσίδα ένα τρόφιμο που δεν τηρεί τις απαιτήσεις ασφάλειας των τροφίμων αλλά το οποίο βρίσκεται υπό τον άμεσο έλεγχο του, δεν υποχρεούται να κοινοποιήσει την εν λόγω απόσυρση στις αρμόδιες αρχές βάσει των διατάξεων του άρθρου 19 παράγραφος 1.

Στην παραπάνω περίπτωση, οι κατευθυντήριες γραμμές που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ των εθνικών αρμόδιων αρχών και των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων μπορούν να προβλέπουν την υποχρέωση ενημέρωσης.

iv) Όροι της κοινοποίησης προς τις αρμόδιες αρχές

Οι όροι της διαδικασίας κοινοποίησης στις αρμόδιες αρχές πρέπει να ρυθμίζονται με βάση την αρχή της επικουρικότητας (να καθορίζονται δηλαδή από τις αρμόδιες εθνικές ή περιφερειακές αρχές).

v) Ανάκληση και ενημέρωση των καταναλωτών

Όταν συντρέχουν οι ίδιες προαναφερθείσες συνθήκες για την πραγματοποίηση απόσυρσης και, επιπλέον, το προϊόν έχει φτάσει στους καταναλωτές, το άρθρο 19 παράγραφος 1 υποχρεώνει τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων:

- να ενημερώνουν τους καταναλωτές σχετικά με τους λόγους απόσυρσης

και,

- εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο, να ανακαλούν τα προϊόντα από καταναλωτές που τα έχουν ήδη προμηθευτεί - δηλ. να λαμβάνουν «οποιοδήποτε μέτρο αποσκοπεί στην επιστροφή των μη ασφαλών προϊόντων που έχουν ήδη προμηθευτεί ή διατεθεί στους καταναλωτές από έναν υπεύθυνο επιχείρησης τροφίμων». Η ανάκληση είναι απαραίτητη, όταν άλλα μέτρα δεν επαρκούν για την προστασία της υγείας σε υψηλά επίπεδα.

vi) Ευθύνη για την εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 1

Όλοι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων (που εισήγαγαν, παρήγαγαν, μεταποίησαν, παρασκεύασαν ή διένειμαν ένα τρόφιμο) υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 19 παράγραφος 1 (απόσυρση και/ή ανάκληση και κοινοποίηση) και πρέπει να τις εφαρμόζουν εντός των ορίων των δραστηριοτήτων που ελέγχουν και ανάλογα με τις υποχρεώσεις τους.

Οι λιανοπωλητές πρέπει επίσης να εφαρμόζουν το άρθρο 19 παράγραφος 1, εφόσον διανέμουν τρόφιμα στους τελικούς καταναλωτές. Ορισμένες από τις εν λόγω δραστηριότητές τους μπορούν να αφορούν τη συσκευασία, την ασφάλεια της επισήμανσης ή την ακεραιότητα των τροφίμων. Επιπλέον, μπορεί να παρατηρηθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι δραστηριότητες παραγωγής ή μεταποίησης (για παράδειγμα στην αρτοποιία) επιτελούνται σε καταστήματα.

Όπως εξηγήθηκε σχετικά με το άρθρο 17, ο κανονισμός αριθ. 178/2002 δεν έχει επιπτώσεις στα εθνικά νομικά συστήματα που ρυθμίζουν την ευθύνη των υπευθύνων επιχειρήσεων (αστικές, ποινικές ευθύνες).

Πρέπει να τονιστεί ότι, όταν ένας υπεύθυνος επιχείρησης αποσύρει πρώτες ύλες ή ένα συστατικό υπό τον άμεσο έλεγχό του, διότι δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις ασφάλειας των τροφίμων, ενημερώνει κανονικά τον προμηθευτή του σχετικά με τη μη συμμόρφωση.

Ο προμηθευτής που ενημερώνεται με τη μέθοδο αυτή, διαθέτει πληροφορίες που του επιτρέπουν να κρίνει ή να πιστεύει ότι ένα τρόφιμο που δεν βρίσκεται υπό τον άμεσο έλεγχό του δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις ασφάλειας των τροφίμων. Ο προμηθευτής εφαρμόζει, κατά συνέπεια, τις υποχρεώσεις απόσυρσης και της επακόλουθης κοινοποίησής της στις αρμόδιες αρχές.

Εάν ο προμηθευτής κρίνει ότι, με βάση τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του, το τρόφιμο μπορεί να είναι επιβλαβές για την υγεία, οφείλει να εφαρμόσει τις υποχρεώσεις που ορίζει το άρθρο 19 παράγραφος 3. Το σκεπτικό εφαρμόζεται και σε παρόμοιες περιπτώσεις, όπως όταν οι εσωτερικοί έλεγχοι ενός διανομέα οδηγούν στην απόσυρση ενός τροφίμου που προμηθεύει ένας παραγωγός ή μια επιχείρηση μεταποίησης.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 19 παράγραφος 1, είναι απαραίτητη η συνεργασία ανάμεσα σε όλα τα επίπεδα της τροφικής αλυσίδας .

III.3.2. Άρθρο 19 παράγραφος 2

Το άρθρο 19 παράγραφος 2 αποτελεί απαίτηση που αφορά συγκεκριμένους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων. Οι υπεύθυνοι αυτοί ασχολούνται με τη λιανική¹³ ή τις δραστηριότητες διανομής, που δεν επηρεάζουν τη συσκευασία, την επισήμανση, την ασφάλεια ή την ακεραιότητα των τροφίμων. Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να εξασφαλίσει ότι οι εν λόγω υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων επιτελούν επίσης το ρόλο τους για την απόσυρση των τροφίμων που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις ασφάλειας των τροφίμων, και για τη διαβίβαση των σχετικών πληροφοριών. Για παράδειγμα, όταν ένας παραγωγός αποσύρει/ανακαλεί τα τρόφιμα για τα οποία είναι υπεύθυνος, ο διανομέας και/ή ο λιανοπωλητής υποχρεούνται να παρέχουν τη βοήθειά τους, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Το άρθρο 19 παράγραφος 2 θεσπίζει ένα σημαντικό κομμάτι της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων υπευθύνων επιχειρήσεων στην τροφική αλυσίδα. Δεν καλύπτει όλες τις καταστάσεις στις οποίες μπορεί να χρειαστεί η μεταξύ τους συνεργασία. Είναι βασικό, συνεπώς, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων να διερευνούν τρόπους για να βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας τους όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 19.

III.3.3. Άρθρο 19 παράγραφος 3

Το άρθρο 19 παράγραφος 3 ορίζει ότι οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων υπέχουν την υποχρέωση ενημέρωσης, όταν κρίνουν ή έχουν λόγους να πιστεύουν ότι ένα τρόφιμο που «διέθεσαν στην αγορά» μπορεί να είναι «επιβλαβές για την υγεία». Στην περίπτωση αυτή,

---

¹³ Ο όρος «λιανική» ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 7.

ενημερώνουν αμέσως τις αρμόδιες αρχές και εξηγούν λεπτομερώς τα μέτρα που έλαβαν για να αποτρέψουν τον κίνδυνο.

Το άρθρο 19 παράγραφος 3 δεν επιβάλλει τη συστηματική πραγματοποίηση αποσύρσεων, αλλά θεσπίζει την υποχρέωση άμεσης ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών σχετικά με δυνητικούς κινδύνους και τα μέτρα που λαμβάνονται για την πρόληψή τους.

Για την εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 3 πρέπει να εκπληρώνονται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- το εν λόγω τρόφιμο έχει διατεθεί στην αγορά¹⁴. Η «διάθεση στην αγορά» καλύπτει επίσης τα προϊόντα τροφίμων που έχουν ήδη παραχθεί από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων ή έχουν εισαχθεί και φυλάσσονται με σκοπό την πώληση ή τη δωρεάν προσφορά. Δεν περιλαμβάνει προϊόντα τροφίμων που υποβάλλονται σε επεξεργασία ή πρώτες ύλες που παρέχουν οι προμηθευτές·

και

- το εν λόγω τρόφιμο μπορεί να είναι επιβλαβές για την υγεία.

Ο στόχος του παρόντος άρθρου είναι να εξασφαλίσει την ενημέρωση των αρμόδιων αρχών σε περίπτωση δυνητικού κινδύνου για την υγεία.

Το άρθρο 19 παράγραφος 3 μπορεί να εφαρμοστεί σε διάφορα είδη περιπτώσεων, όπως:

- Με βάση νέα στοιχεία που περιέρχονται στη γνώση του, ο υπεύθυνος επιχείρησης συμπεραίνει ότι το τρόφιμο είναι επιβλαβές για την υγεία. Τα στοιχεία αυτά όμως αντικρούονται από άλλα στοιχεία. Για παράδειγμα, όταν ένας υπεύθυνος επιχείρησης αποσύρει σε εσωτερικό επίπεδο ένα μη ασφαλές τρόφιμο και ενημερώσει σχετικά τον προμηθευτή του εν λόγω τροφίμου, ο τελευταίος μπορεί να θεωρεί ότι τα στοιχεία για το τρόφιμο αυτό έρχονται σε αντίθεση με άλλα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του.

- Υπάρχουν στοιχεία ότι ένα προϊόν είναι επιβλαβές για την υγεία, αλλά τα στοιχεία αυτά δεν έχουν ακόμη επιβεβαιωθεί πλήρως.

- Υπάρχουν στοιχεία σχετικά με έναν αναδυόμενο κίνδυνο.

Το άρθρο θα διευκολύνει τη συνολική πρόληψη κινδύνων, επιτρέποντας στις αρμόδιες αρχές να προειδοποιούνται εγκαίρως ή να εντοπίζουν δυνητικούς (πιθανώς αναδυόμενους) κινδύνους, προκειμένου να εξασφαλίζονται οι αποτελεσματικότεροι και αναλογικότεροι τρόποι διαχείρισής τους.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν, για παράδειγμα, πρόσθετα στοιχεία ή στοιχεία που έχουν εξακριβωθεί καλύτερα επιβεβαιώνουν ότι το σχετικό προϊόν είναι επιβλαβές για την υγεία, εφαρμόζονται οι υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 19 παράγραφος 1.

Το καθήκον ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών έχει ο υπεύθυνος της επιχείρησης που διέθεσε το προϊόν στην αγορά.

---

¹⁴ Η «διάθεση στην αγορά» ορίζεται ως η κατοχή τροφίμων ή ζωοτροφών με σκοπό την πώληση, συμπεριλαμβανομένης της προσφοράς για πώληση ή οποιασδήποτε άλλης μορφής μεταβίβασης, είτε αυτή γίνεται δωρεάν είτε όχι, και η ίδια η πώληση, η διανομή ή οι άλλες μορφές μεταβίβασης,

Σκοπός του δεύτερου μέρους του άρθρου 19 παράγραφος 3 είναι να αποτρέψει τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων από το να αποθαρρύνουν τη συνεργασία των υπαλλήλων τους με τις αρμόδιες αρχές, όταν η συνεργασία αυτή μπορεί να προλάβει, να περιορίσει ή να εξαλείψει έναν κίνδυνο από τρόφιμα.

III.3.4. Άρθρο 19 παράγραφος 4

Το άρθρο 19 παράγραφος 4 απαιτεί από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές σχετικά με τη λήψη μέτρων για την αποφυγή ή τον περιορισμό κινδύνων από τρόφιμα που προμηθεύουν ή έχουν προμηθεύσει.

Για παράδειγμα, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων οφείλουν να έρθουν σε επαφή με τις αρμόδιες αρχές, όταν χρειάζονται βοήθεια για να αποφασίσουν με ποιο τρόπο θα εκτελέσουν τις υποχρεώσεις τους.

Σύμφωνα με το γενικό στόχο πρόληψης βάσει του άρθρου 19 παράγραφος 3, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων, ιδίως μικρών επιχειρήσεων, πρέπει να παροτρύνονται να έρθουν σε επαφή με τις αρμόδιες αρχές, ιδίως σε περίπτωση αμφιβολίας σχετικά με τους υποπευδόμενους κινδύνους.

Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να επικουρούν τους υπευθύνους επιχειρήσεων, όταν οι τελευταίοι έρχονται σε επαφή μαζί τους στο πλαίσιο του άρθρου 19.

III.3.5. Κοινοποίηση στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF)

Πρέπει να γίνει σαφής διαχωρισμός μεταξύ του RASFF και της υποχρέωσης κοινοποίησης βάσει των άρθρων 19 και 20. Στο RASFF εμπλέκονται μόνον οι αρμόδιες αρχές (Επιτροπή, κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων). Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων υποχρεούνται, κάτω από ορισμένες συνθήκες (βλέπε μέρος III σχετικά με την κοινοποίηση), να προβαίνουν σε κοινοποίηση, αλλά στις αρμόδιες αρχές (στο κατάλληλο επίπεδο ανάλογα με τα κράτη μέλη) και όχι στο RASFF.

*

*

*

IV. ΑΡΘΡΟ 20

ΑΠΟΣΥΡΣΗ, ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

Άρθρο 20

1. Εάν ένας υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών κρίνει ή έχει λόγους να πιστεύει ότι μια ζωοτροφή που έχει εισαγάγει, παραγάγει, μεταποιήσει, παρασκευάσει ή διανείμει, δεν πληροί τις απαιτήσεις ασφάλειας των ζωοτροφών, ξεκινά αμέσως διαδικασίες για την απόσυρση της εν λόγω ζωοτροφής από την αγορά και ενημερώνει σχετικά τις αρμόδιες αρχές. Στις περιπτώσεις αυτές ή, στην περίπτωση του άρθρου 15 παράγραφος 3, όταν η στοιβία, η παρτίδα ή το αποστελλόμενο φορτίο δεν πληροί τις προϋποθέσεις ασφάλειας των ζωοτροφών, η ζωοτροφή αυτή καταστρέφεται, εκτός εάν οι απαιτήσεις τη αρμόδιας αρχής μπορούν να ικανοποιηθούν με άλλον τρόπο. Ενημερώνει τους καταναλωτές με αποτελεσματικότητα και ακρίβεια για τους λόγους της απόσυρσής της και, εάν αυτό είναι αναγκαίο, ανακαλεί από αυτούς τα προϊόντα που τους έχει ήδη προμηθεύσει, όταν τα υπόλοιπα μέτρα δεν επαρκούν για την επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας.

2. Ο υπεύθυνος μιας επιχείρησης ζωοτροφών, ο οποίος έχει την ευθύνη για δραστηριότητες λιανικού εμπορίου ή διανομής, με τις οποίες δεν επηρεάζεται η συσκευασία, η επισήμανση, η ασφάλεια ή η ακεραιότητα των ζωοτροφών, ξεκινά, εντός των ορίων των δραστηριοτήτων του, διαδικασίες για την απόσυρση από την αγορά προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ασφάλειας των ζωοτροφών και προσπαθεί να συμβάλει στην ασφάλεια των τροφίμων μεταδίδοντας τις σχετικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την ανίχνευση μιας ζωοτροφής και συνεργαζόμενος με τους παραγωγούς, μεταποιητές, παρασκευαστές ή/και τις αρμόδιες αρχές όσον αφορά τα μέτρα που αυτοί λαμβάνουν.

3. Ο υπεύθυνος μιας επιχείρησης ζωοτροφών ενημερώνει αμέσως τις αρμόδιες αρχές εάν κρίνει ή έχει λόγους να πιστεύει ότι μια ζωοτροφή την οποία διέθεσε στην αγορά ενδέχεται να μην ικανοποιεί τις απαιτήσεις ασφάλειας των ζωοτροφών. Ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για τα μέτρα που λαμβάνει προκειμένου να αποτρέψει τον κίνδυνο που προκαλεί η χρήση αυτής της ζωοτροφής και δεν εμποδίζει ούτε αποθαρρύνει οποιοδήποτε πρόσωπο να συνεργαστεί σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τη νομική πρακτική με τις αρμόδιες αρχές, όταν τούτο μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αποφυγή, τη μείωση ή την εξάλειψη κινδύνου προερχόμενου από ζωοτροφή.

4. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων ζωοτροφών συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποφυγή των κινδύνων που προκαλεί ζωοτροφή την οποία αυτοί προμηθεύουν ή έχουν προμηθεύσει.

IV.1. Σκεπτικό

- Οι στόχοι του εν λόγω άρθρου ταυτίζονται με τους στόχους του άρθρου 19. Αφορούν όμως, τηρουμένων των αναλογιών, τις ζωοτροφές.
- Ορισμένες, ωστόσο, από τις διατυπώσεις που χρησιμοποιούνται στο άρθρο 20 παράγραφος 1 αφορούν ειδικά τον τομέα των ζωοτροφών και πρέπει να εξηγηθούν.
- Όσον αφορά τις ζωοτροφές, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι ορισμένα είδη ζωοτροφών σε ορισμένες από τις ακατέργαστες μορφές τους, προτού δηλ. υποβληθούν σε επεξεργασία, δεν είναι κατάλληλα για ζωική κατανάλωση.

IV.2. Συνέπειες

- Είναι σε γενικές γραμμές παρόμοιες με τις συνέπειες του άρθρου 19, εκτός από το ότι το άρθρο 20 παράγραφος 1 προβλέπει συγκεκριμένα την καταστροφή των ζωοτροφών ή παρτίδων ζωοτροφών που κρίνεται ότι δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις για την ασφάλεια των ζωοτροφών, εκτός εάν η αρμόδια αρχή ικανοποιείται με τη λήψη άλλων μέτρων.
- Όσον αφορά τις ζωοτροφές, η ενημέρωση σχετικά με την απόσυρση αφορά τους χρήστες (κτηνοτρόφους) των ζωοτροφών και όχι τους καταναλωτές.

IV.3. Συμβολή / Αντίκτυπος

IV.3.1. Άρθρο 20 παράγραφος 1

i) Απόσυρση και κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές

Η διατύπωση της πρώτης φράσης του άρθρου 20 παράγραφος 1 «*Εάν ένας υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών κρίνει ή έχει λόγους να πιστεύει ότι μια ζωοτροφή που έχει εισαγάγει, παραγάγει, μεταποήσει, παρασκευάσει ή διανείμει, δεν πληροί τις απαιτήσεις ασφάλειας των ζωοτροφών, ξεκινά αμέσως διαδικασίες για την απόσυρση της εν λόγω ζωοτροφής από την αγορά και ενημερώνει σχετικά τις αρμόδιες αρχές*» είναι παρόμοια με τη διατύπωση του άρθρου 19 παράγραφος 1.

Συνεπώς, μπορεί να εφαρμοστεί η ίδια προσέγγιση με την προσέγγιση που εξηγείται για το άρθρο 19 παράγραφος 1 με τις ακόλουθες όμως διαφορές:

- Η διατύπωση του πρώτου κριτηρίου, το οποίο πρέπει να ικανοποιείται σωρευτικά για την εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 1, είναι ελαφρά διαφορετική από τη διατύπωση του άρθρου 20 παράγραφος 1. Η απόσυρση των ζωοτροφών αποτελεί απόσυρση από την αγορά, γεγονός που σημαίνει ότι το προϊόν κυκλοφορεί στην αγορά. Ωστόσο, η πρόσθετη προϋπόθεση «που απομακρύνθηκε από τον άμεσο έλεγχο» δεν περιλαμβάνεται στο άρθρο 20 παράγραφος 1. Αυτό σημαίνει ότι οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων ζωοτροφών οφείλουν να αποσύρουν τις μη ασφαλείς ζωοτροφές που έχουν διατεθεί στην αγορά και να προχωρούν σε σχετική κοινοποίηση, αλλά οι εν λόγω ζωοτροφές μπορεί να βρίσκονται ακόμη υπό τον άμεσο έλεγχό τους. Στην πράξη, η περίπτωση αυτή αφορά την κατοχή

ζωοτροφών που προορίζονται για πώληση (π.χ. ορισμός «διάθεση στην αγορά» στο άρθρο 3 σημείο 8). Ως κατοχή για πώληση νοείται η κατάσταση στην οποία έχουν ολοκληρωθεί όλες οι εσωτερικές διαδικασίες για την προετοιμασία ενός προϊόντος που προορίζεται για πώληση. Κατά συνέπεια, οι ενέργειες που επιτελούνται προτού το προϊόν να είναι έτοιμο για πώληση, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η απόσυρση του προϊόντος από την τροφική αλυσίδα, δεν νοούνται ως απόσυρση κατά την έννοια του άρθρου 19 παράγραφος 1 και δεν πρέπει να κοινοποιούνται.

- Το δεύτερο κριτήριο που πρέπει να ικανοποιείται σωρευτικά «Εάν ένας υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών κρίνει... ότι μια ζωοτροφή ... δεν πληροί τις απαιτήσεις ασφάλειας των ζωοτροφών» είναι παρόμοιο με το κριτήριο που χρησιμοποιείται στο άρθρο 19 παράγραφος 1. Συνεπώς, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις ασφάλειας των ζωοτροφών που αναφέρονται στο άρθρο 15. Συγκεκριμένα, το άρθρο 15 παράγραφος 2 ορίζει ότι, για να χαρακτηριστεί μια ζωοτροφή ως μη ασφαλής, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η χρήση για την οποία προορίζεται. Για παράδειγμα, είναι αξιοσημείωτο ότι για ορισμένες προσμειξείς, υπό ορισμένες συνθήκες που καθορίζονται από τη σχετική ειδική νομοθεσία, μπορεί να επιτραπεί η μεταποίηση που οδηγεί σε αφαίρεση της πρόσμειξης.
- Επιπλέον, δεδομένου ότι το άρθρο 15 προβλέπει ότι οι ζωοτροφές θεωρούνται ως μη ασφαλείς για τη χρήση για την οποία προορίζονται, όταν εκτιμάται ότι: α) προκαλούν αρνητικές συνέπειες στην υγεία των ανθρώπων ή των ζώων, β) καθιστούν τα τρόφιμα που προέρχονται από παραγωγικά ζώα μη ασφαλή για ανθρώπινη κατανάλωση, για την εφαρμογή του άρθρου 15 πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις του άρθρου 14 σχετικά με το χαρακτηρισμό ενός προϊόντος ως μη ασφαλούς.

ii) Καταστροφή

Η δεύτερη φράση του άρθρου 20 παράγραφος 1 αφορά συγκεκριμένα τον τομέα των ζωοτροφών. Ορίζει ότι, πέρα από την απόσυρση και την ενημέρωση των αρμόδιων αρχών, οι ζωοτροφές που εκτιμάται ότι δεν πληρούν την απαίτηση ασφάλειας των ζωοτροφών, καθώς και κάθε σχετική στοιβή, παρτίδα ή αποστελλόμενο φορτίο που κρίνεται ότι δεν ικανοποιεί την απαίτηση ασφάλειας των ζωοτροφών σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3, πρέπει να καταστρέφονται, εκτός εάν η αρμόδια αρχή ικανοποιείται με τη λήψη άλλων μέτρων. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, στην περίπτωση κατά την οποία μπορούν να ληφθούν άλλα μέτρα, που ορίζονται στη σχετική νομοθεσία.

Συνεπώς, η καταστροφή αποτελεί τον κανόνα, εκτός εάν η αρμόδια αρχή ικανοποιείται με άλλα μέτρα. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3, οποιαδήποτε σχετική στοιβή, παρτίδα ή αποστελλόμενο φορτίο κρίνεται ως μη ασφαλής και καταστρέφεται, εκτός εάν ύστερα από λεπτομερή αξιολόγηση δεν προκύψουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι δεν ικανοποιεί την απαίτηση ασφάλειας των ζωοτροφών.

Κατά συνέπεια, κατά την ενημέρωση της αρμόδιας αρχής σχετικά με την απόσυρση μη ασφαλούς ζωοτροφής (και της οποιασδήποτε σχετικής στοιβας, παρτίδας ή αποστελλόμενου φορτίου), ο υπεύθυνος της επιχείρησης ζωοτροφών προσδιορίζει εάν προγραμματίζεται η καταστροφή της ή προτείνει εναλλακτικά μέτρα που εξασφαλίζουν ότι η μη ασφαλής ζωοτροφή δεν θα διατεθεί στην αγορά ούτε και θα χορηγηθεί σε παραγωγικά ζώα. Όσον αφορά τα εναλλακτικά μέτρα που προτείνονται, είναι απαραίτητη η σύμφωνη γνώμη της

αρμόδιας αρχής, προκειμένου ο υπεύθυνος της επιχείρησης να τα εφαρμόσει, υπό τους όρους που προβλέπονται στην ειδική νομοθεσία.

iii) Ενημέρωση των χρηστών και ανάκληση

Ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, τα σχόλια που έγιναν για το άρθρο 19 παράγραφος 1 σχετικά με την ενημέρωση και την ανάκληση. Ωστόσο, καθώς η διάταξη αυτή αφορά τις ζωοτροφές, η ενημέρωση σχετικά με την κοινοποίηση αφορά τους χρήστες των ζωοτροφών, που είναι συχνά κτηνοτρόφοι, και όχι τους καταναλωτές.

IV.3.2. Άρθρο 20 παράγραφοι 2, 3 και 4

Τα σχόλια που έγιναν σχετικά με την εφαρμογή των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 19 ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, για την εφαρμογή των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 20.

*

*   *

V. ΑΡΘΡΟ 11

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

Άρθρο 11

Εισαγωγή τροφίμων και ζωοτροφών στην Κοινότητα

Τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εισάγονται στην Κοινότητα με σκοπό τη διάθεσή τους στην αγορά εντός της Κοινότητας, συμμορφώνονται με τις σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα ή με όρους που η Κοινότητα αναγνωρίζει ως τουλάχιστον ισοδύναμους ή, όταν υπάρχει συγκεκριμένη συμφωνία μεταξύ της Κοινότητας και της χώρας εξαγωγής, με τις απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στην εν λόγω συμφωνία.

Οι διατάξεις ιχνηλασιμότητας της γενικής νομοθεσίας τροφίμων δεν έχουν εξωεδαφική ισχύ εκτός της ΕΕ. Η απαίτηση αυτή καλύπτει όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής στην ΕΕ, δηλ. από τον εισαγωγέα έως τον έμπορο λιανικής.

Το άρθρο 11 δεν έχει την έννοια ότι η απαίτηση ιχνηλασιμότητας επεκτείνεται στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων/ζωοτροφών σε τρίτες χώρες. Τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εισάγονται στην Κοινότητα πρέπει, βάσει του άρθρου 11, να ικανοποιούν τις δέουσες απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας τροφίμων.

Οι εξαγωγείς σε χώρες που είναι εμπορικοί εταίροι της Κοινότητας δεν υποχρεούνται νομικώς να εκπληρώνουν την απαίτηση ιχνηλασιμότητας που βαρύνει τους υπευθύνους επιχειρήσεων εντός της ΕΕ βάσει του άρθρου 18 του κανονισμού αριθ. 178/2002. Ωστόσο, μπορεί να υπάρξουν περιστάσεις στις οποίες εφαρμόζονται ειδικές διμερείς απαιτήσεις νομικής φύσης για ορισμένους τομείς ή ειδικές κοινοτικές νομικές απαιτήσεις, για παράδειγμα στον κτηνιατρικό τομέα, στον οποίο οι κανόνες πιστοποίησης επιβάλλουν την παροχή στοιχείων για την προέλευση των προϊόντων. Οι απαιτήσεις αυτές δεν επηρεάζονται από τις διατάξεις περί ιχνηλασιμότητας της γενικής νομοθεσίας τροφίμων.

Καθώς η απαίτηση αυτή αποτελεί υποχρέωση του εισαγωγέα, εκπληρώνεται ο στόχος του άρθρου 18. Όταν ο κοινοτικός εισαγωγέας είναι σε θέση να προσδιορίσει ποιος ήταν ο εξαγωγέας ενός προϊόντος από κάποια τρίτη χώρα, κρίνεται ότι η απαίτηση του άρθρου 18 και ο στόχος της ικανοποιούνται.

Αποτελεί κοινή πρακτική¹⁵ ορισμένων υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων στην ΕΕ να ζητούν από τους εμπορικούς εταίρους τους να τηρούν τις απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας, ακόμα και πέρα από την αρχή «ένα βήμα πίσω – ένα βήμα μπροστά». Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι παρόμοιες ρυθμίσεις συγκαταλέγονται στους συμβατικούς όρους μεταξύ των επιχειρήσεων τροφίμων και δεν συνιστούν απαιτήσεις που επιβάλλει ο κανονισμός.

¹⁵ πβ. εξηγήσεις στο κεφάλαιο II. 3. 1. iii)

VI. ΑΡΘΡΟ 12

ΕΞΑΓΩΓΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

Άρθρο 12

1. Τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εξάγονται ή επανεξάγονται από την Κοινότητα με σκοπό τη διάθεσή τους στην αγορά τρίτης χώρας συμμορφώνονται με τις σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, εκτός εάν ζητούν διαφορετικά οι αρχές της εισάγουσας χώρας, ή εάν ορίζουν διαφορετικά οι νόμοι, οι κανονισμοί, τα πρότυπα, οι κώδικες δεοντολογίας και άλλες νομικές και διοικητικές διαδικασίες που ενδέχεται να ισχύουν στη χώρα εισαγωγής.

Υπό διαφορετικές συνθήκες, εκτός από την περίπτωση κατά την οποία τα τρόφιμα είναι επιβλαβή για την υγεία ή οι ζωοτροφές μη ασφαλείς, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές μπορούν να εξάγονται ή να επανεξάγονται εάν οι αρμόδιες αρχές της χώρας προορισμού έχουν συμφωνήσει ρητώς, αφού ενημερωθούν πλήρως για τους λόγους και τις συνθήκες για τις οποίες τα εν λόγω τρόφιμα ή ζωοτροφές δεν μπορούν να διατεθούν στην αγορά της Κοινότητας.

2. Όπου ισχύουν οι διατάξεις διμερούς συμφωνίας που έχει συνάψει η Κοινότητα ή ένα από τα κράτη μέλη της με τρίτη χώρα, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εξάγονται από την Κοινότητα ή από το συγκεκριμένο κράτος μέλος σε αυτή την τρίτη χώρα, συμμορφώνονται με τις εν λόγω διατάξεις.

VI.1. Σκεπτικό και στόχος

Όπως αναφέρεται σαφώς στην αιτιολογική σκέψη 24, πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εξάγονται ή επανεξάγονται από την Κοινότητα συμμορφώνονται με την κοινοτική νομοθεσία ή με τις απαιτήσεις που καθορίζει η εισάγουσα χώρα. Σε διαφορετικές συνθήκες, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές μπορούν να εξάγονται ή να επανεξάγονται μόνον εάν η εισάγουσα χώρα έχει εκφράσει τη ρητή της συμφωνία. Ωστόσο, είναι ανάγκη να διασφαλίζεται ότι, ακόμη και με τη συμφωνία της εισάγουσας χώρας, δεν επιτρέπεται η εξαγωγή ή επανεξαγωγή μη ασφαλών ζωοτροφών ή τροφίμων που είναι επιβλαβή για την υγεία.

Σκοπός είναι να λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο προστασίας που απαιτούν οι χώρες εισαγωγής. Θεωρήθηκε επίσης βασικό να προλαμβάνεται η «εξαγωγή» κρίσεων. Όταν εμφανίζεται ένας νέος κίνδυνος, είναι πιθανό να μην έχουν καθορίσει όλες οι χώρες απαιτήσεις ασφάλειας για την πρόληψη του κινδύνου αυτού. Συνεπώς, σε παρόμοιες περιπτώσεις είναι βασικό να διασφαλίζεται ότι τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές μπορούν να εξάγονται ή να επανεξάγονται μόνο με τη συμφωνία των αρμόδιων αρχών της χώρας προορισμού και μόνον αφότου οι εν λόγω αρχές ενημερωθούν πλήρως για τους λόγους για τους οποίους το σχετικό τρόφιμο ή η ζωοτροφή δεν μπορούν να διατεθούν στην κοινοτική αγορά. Επιπλέον, όταν σε παρόμοιες περιπτώσεις τα τρόφιμα είναι επιβλαβή για την υγεία ή οι ζωοτροφές δεν είναι ασφαλείς, δεν

μπορούν να αποτελούν αντικείμενο εξαγωγής ή επανεξαγωγής, έστω και με τη συναίνεση των χωρών εισαγωγής.

Ο σκοπός του εν λόγω άρθρου περιορίζεται στα τρόφιμα/ζωοτροφές που παράγονται εντός της ΕΕ (εξάγονται) ή στα τρόφιμα/ζωοτροφές που διατέθηκαν στην αγορά της ΕΕ αφότου αποτέλεσαν αντικείμενο εισαγωγής (επανεξάγονται). Το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ζωοτροφές και τα τρόφιμα που απορρίπτονται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

VI.2. Άρθρο 12 παράγραφος 1

Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 12 παράγραφος 1 ορίζει έναν γενικό κανόνα: «τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εξάγονται ή επανεξάγονται από την Κοινότητα με σκοπό τη διάθεση τους στην αγορά τρίτης χώρας συμμορφώνονται με τις σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, εκτός εάν ζητούν διαφορετικά οι αρχές της εισάγουσας χώρας ή εάν ορίζουν διαφορετικά οι νόμοι ... και άλλες νομικές ή διοικητικές διαδικασίες που ενδέχεται να ισχύουν στη χώρα εισαγωγής» Η αναφερόμενη κατάσταση είναι και η συνθετότερη: οι τρίτες χώρες έχουν καθορίσει δικό τους επίπεδο προστασίας για συγκεκριμένα τρόφιμα ή ζωοτροφές και οι επιχειρήσεις εξαγωγής οφείλουν να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις των χωρών εισαγωγής.

Όταν οι αρχές των χωρών εισαγωγής δεν έχουν καθορίσει απαιτήσεις (νομοθεσία ή διοικητικές διαδικασίες), τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που προορίζονται για εξαγωγή ή επανεξαγωγή πρέπει να συμμορφώνονται με τις αντίστοιχες απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας τροφίμων.

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 12 παράγραφος 1 ορίζει την προσέγγιση που πρέπει να εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 12 παράγραφος 1.

Στις εν λόγω περιπτώσεις, εάν δηλ. δεν ισχύουν σχετικές κοινοτικές απαιτήσεις για την ασφάλεια των τροφίμων και η τρίτη χώρα δεν διαθέτει ειδικές απαιτήσεις που να διέπουν τις εισαγωγές, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές μπορούν να εξάγονται ή να επανεξάγονται μόνον εάν οι αρμόδιες αρχές της χώρας προορισμού έχουν συμφωνήσει ρητώς, αφού ενημερωθούν πλήρως για τους λόγους και τις συνθήκες για τις οποίες τα εν λόγω τρόφιμα ή ζωοτροφές δεν μπορούν να διατεθούν ή παραμείνουν στην αγορά της Κοινότητας. Ωστόσο, στις περιπτώσεις αυτές, όταν τα τρόφιμα αυτά είναι επιβλαβή για την υγεία ή οι ζωοτροφές κρίνονται ως μη ασφαλείς, τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές δεν μπορούν να εξαχθούν ή να επανεξαχθούν και πρέπει να εκτελείται η ασφαλής διάθεσή τους.

Για τρόφιμα και ζωοτροφές που απορρίφθηκαν στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και τα οποία μπορούν να επανασταλούν, ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2006 το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων¹⁶.

VI.3. Άρθρο 12 παράγραφος 2

¹⁶ ΕΕ L 165 της 30.04.2004, σ.1. Διορθωτικό δημοσιεύτηκε στο ΕΕ L191 της 28.5.2004, σ. 1

Το άρθρο 12 παράγραφος 2 αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος ή η Κοινότητα έχουν συνάψει διμερή συμφωνία με τρίτη χώρα. Στην περίπτωση αυτή, οι κανόνες συμμόρφωσης είναι οι κανόνες που ορίζονται στην παραπάνω συμφωνία.

*

*

*